

pen

VESTNIKOV
MESEČNIK,
četrtek,
28. decembra
2006,
142. številka

... za
človekove
pravice
se ženén.

13. Natalia I-Olinov

**Dr. Zdenka
Čebašek Travnik,**

nova varuhinja človekovih pravic

Zgodba z naslovnice, str. 14

**Vsak hip se bomo od tolarskega obdobja poslovili in se po novem v evrskem potili.
PEN nove dobe pride k vam v četrtek, 25. januarja 2007.
Troštajmo se bogšemi ... naj se spuni srca žela vsakom v-tom novom leti (Imre Agustič, 1876)**

TUTE TUT 2006

Jezuš, jezuš

Tě smo pa pá nazaj f socializni?

APRIL

Ko smo že mislili, da stopa medijska hiša, imenovana Podjetje za informiranje, vstric s časom, smo zgroženi ugotovili, da se motimo. Dobršen del ekipe namreč živi globoko v preteklosti.

Tako novinarka Murskega vala SILVA EORY v skladu s socialističnim izročilom še vedno stoji mirno, njena kolegica z Vestnika BERNARDA BALAŽIC PEČEK prisega na hipijevska 60. leta in moč rožic, fotoreporterka NATAŠA JUHNOV pa se je prestavila kar za 120 let nazaj - v čas ustanavljanja prvih PGD v pokrajini.

Kaj je vrle dame napeljalo k temu čudnemu aktu, Pentute ne poročajo, bojda pa so v svojih novih (starih) vlogah uživale kot že dolgo ne.

sōry

Pentute so že od vsega začetka eden zaščitnih znakov priloge. Ob koncu leta se spodobi pregledati, kaj vse smo tutali od januarja sem. Poglejte in se prepričajte, da bi lahko rubriko imenovali tudi Saj ni res - pa je! Je?

FEBRUAR

Pen odslej na največjih evropskih letališčih!

Dosežki

Asta pul Máriját!

Ni preveč skromno, a v pentutarski redakciji smo iz meseca v mesec spoznavali, da je severovzhod Slovenije preozek trg za kozmopolitske teme naših sodelavcev. Zato smo želeli razširiti krog tistih, ki si ga lahko privoščijo (Pen namreč). Tako nam je Agencija RS za telekomunikacije in aerorazvoj prižgala zeleno luč, da lahko naš mesečnik distribuiramo po najbolj znanih evropskih letališčih. Za začetek smo se dogovorili z nemško multinacionalko LUFTHANSA, ki Pen ponuja svojim potnikom na internih in interkontinentalnih zračnih linijah. Prvi odzivi poslovezov so pozitivni, v januarju jih je za 23,4 odstotka več posegalo za Penom kot za časnikoma FINANCIAL TIMES in HERALD TRIBUNE. Kaj bo šele, ko bomo Pen (z očetom Vestnikom vred) začeli prevajati v angleščino!

Gostinstvo+šport

Lacijev pujs prinaša srečo

MAREC

Svinjo v vsako slovensko vas!

V »LACI baru« v Lendavski ulici v Soboti se vsakodnevno srečujejo nogometni »kibici«, pa tudi pomembne osebe iz regijskega žogobrcarskega sveta. Lastnik lokala LADISLAV ORBAN je bil v prejšnjih časih tudi direktor takratne Mure. Zdajšnja napreduje in obeta se ji prestop iz tretje v drugo nogometno ligo. Pravijo, da tudi po zaslugi znamenitega Lacijevega pujsa, ki prinaša srečo - pravijo, da kar vsem, ne le soboškim nogometašem!

Frbo

Barantanje

Tě je tou zdaj pamet?

JANUAR

Peki in mlekarji s skupnimi močmi kupujejo gradbinca!

V svetu velikega biznisa je vse možno, tudi da na videz sibkejši »popapa« močnejšega. Tako regijski gospodarsko-managementski viri tutajo, da se bo kmalu znašla na istem bregu trojica POJBIČ (direktor Mlinopeka, desno), ROTDAJČ (direktor Pomurskih mlekarj) in POLANIČ (za mnoge največji regijski podjetnik, med njima). Da bo presenečenje večje (sicer vest ne bi izšla na tej strani), so se bojda dogovorili za pri-

jateljski prevzem - in sicer tako, da se bosta pek in mlekar združila in skupaj pokupila delnice vseh največjih Polaničevih podjetij. Kako bo to vplivalo na razvoj Pomurja, lahko le ugibamo. Zlahka pa se lahko primeri, da se bodo poslej pri Pomgradu namesto z gradnjo avtocest začeli ukvarjati s peko velikih žemljic in prodajo lahkega mleka ...

Tekal

Ronaldinhi in Ronaldinhe preplavili mursko krajino

Invazije

JUNIJ

Samba pa ti?

Ne, samba pa jaz!

Gasilstvo

Kdor hoče gasiti, mora kuriti

MAJ

V DRAGOTINCIH so pripravili občni zbor gasilske zveze Sv. Jurij ob Ščavnici. Med gosti je bil tudi predsednik gasilske zveze Slovenije Ernest Eōry. V kosteh je začutil, da v dvorani ni kaj prida toplo, zato se je skrivoma odpravil po drva in na lastno pest zakuril. Pentute so sporni trenutek ovekovečile. Poročajo, da po predsednikovem kurjenju ni prišlo do gašenja. Razen po občnem zboru ob šanku!

jog&fkl

Kralj okronan, živel kralj!

Srednji vek

Če mislite, da so javne osebnosti zazrte zgolj v prihodnost, se motite – tako je humorist GEZA nedavno dokazal, koliko mu pomeni zgodovinsko izročilo. Preden je Vestnikov vlak odpeljal na avstrijsko Koroško, je namreč prebral vse knjige o kralju Matjažu. Ta ga je s svojim pogumom tako navdušil, da se je Geza sklenil poistovetiti z njim. Tako so ga v režiji turistične vodnice MARIJE TRDINA kronali (dobesedno), kar so z navdušenjem sprejeli Vestnikovi popotniki. Zdaj Pentute pa tudi javnost nestrpno čakajo na prvo uradno potezo Geze – kralja.

Oan liter tramince, please!

JULIJ

Karmen ne more spati

Poljedelstvo

Narava se poigrava, človek lahko njene igre in igrice samo občuduje – tako je tudi s krompirjem. Ni veselje samo, ko zraste debel, ampak tudi, če ima pravo obliko. Posebej raznolik je krompir v vasi LIPA. Tokrat se je pentutarski fotoreporter odpravil k družini BOBOVEC, kjer so pridelali nekaj prav zanimivih krompirjevih likov. Najlepsi so bili v obliki srčkov. Pentute pa so se skupaj s prijazno KARMEN le odločile, da vam pokažejo dva krompirja, ki spominjata na neki drugi organ. Moški ali ženski, to je zdaj vprašanje ...

Jog

OKTOBER

Sta ti nój preteškiva?

3 LAN in Podjetje za informiranje kupujeta Philips

NOVEMBER

Saj je težko verjeti, pa je vendarle res – že od prihodnje pomladi bo delovala v sklopu Žute kuže oziroma Podjetja za informiranje znana nizozemska multinacionalka PHILIPS. Pogodbo o tem sta nedavno v AMSTERDAMU (odkoder je tudi fotografija) podpisala prva dama PIF IRMA BENKO (nižja) in prvi mož računalniškega podjetja 3 LAN DENIS ČEH (višji). Obe podjetji že zdaj namreč uspešno sodelujeta na trgu informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Philipsova letna realizacija je 56,7 milijona evrov, zato si v obeh prekmurskih podjetjih obetajo velik zagon, ki bo nedvomno razvojni impulz za pomursko regijo v celoti.

jsan

(Resna) glasba

Trubači trubajo v SV Sloveniji

Guča po Guči?

Eno najbolj razuzdanih poletnih rajanj si Slovenke in Slovenci vsako leto privoščijo v srbski GUČI, kjer je zdaj že znameniti balkanski festival pihalne glasbe. Zadeva je postala tako presneto popularna, da so se je povsem resno in aktivno lotili tudi Prekmurci. Na fotografiji je človek, ki se je s trobento spoprijel že v mladih letih, zdaj pa se ukvarja z liderstvom šalovskega ekokmetijstva. Pravi, da je skoraj postal zlata trobenta Guče 1956, pa so mu do zmage zmanjkale le podrobnosti – med drugim iz instrumenta ni mogel zvabiti postenega zvoka, pač pa se je slišalo zgolj ne tako milozvočno fudanje.

AVGUST

Nej, po guči je Prekmurec!

Estrada

Ga ima v roki

SEPTEMBER

Umetnice se morajo spoprijeti s takšnimi in drugačnimi nalogami – tiste, ki pojejo, se morajo na primer sprijazniti s tem, da ga imajo na odru skoraj vedno v roki (lahko tudi pred usti na posebnem stojalu). Gre seveda za mikrofonski stojal, brez katerega bi bila javnost prikrajšana za milozvočni glas, saj ga ne bi slišala. Kakšen pa je videti mikrofonski stojal, si oglejte na pentutarski skrivni fotografiji!

Ovša

Oaj, fse mi je vrouče!

Rous nede več bous

DECEMBER

Murskovalovska moč BOŠTJAN ROUS je v zadnjem mesecu tega leta postal še močnejši. A ne zato, ker redno obiskuje fitnes (saj ga ne!), ampak ker se je odločil, da ojača družinsko plat življenja. Razuzdano šamsko življenje (glej fotko s fantovačine!) je zanj zdaj le še preteklost. Z BARBARO sta ta čas že tudi uradno par, od katerega je prej ali slej pričakovati vzgojo novih, še sposobnejših radičev, kot je g. Rous.

Ples pomurskih akademikov

Pomurje je bogato, izjemno veliko zakladov ima in še več neizkoriščenega kapitala. To so naši ljudje in med njimi doktorji znanosti in akademiki, združeni v Pomurski akademiji znanosti in umetnosti. Enkrat na leto se srečajo na akademskem plesu. »To je družabni dogodek, kamor pridejo tisti, ki imajo odgovoren in aktiven odnos do Pomurja in imajo to pokrajino radi. Ne gre za elitizem, gre pa za prijetno in koristno druženje vrhunskih strokovnjakov Pomurja ter gospodarstvenikov, ki znajo ceniti znanje,« je povedal dr. Mitja Slavinec, predsednik PAZU. Žal se v življenju prevečkrat dogaja, da pogovor na uradnih sestankih in srečanjih ne steče, ga ne znamo začeti, največkrat pa je premalo časa. Zato so taka družabna srečanja lepa priložnost, da se v dobrem vzdušju, ob dobri hrani in kozarčku navezujejo stiki, ki se spleta v poslovne in prijateljske pajčevine.

»Če Mičaja ne bi bilau, toga ne bi bilau,« je povedal eden od udeležencev. Dr. Mitja Slavinec je odgovoren, da se pomurski akademiki pogosteje vračajo domov, in je tisti, ki z vsem srcem in sredstvi poskuša ustvarjati razmere, da bi znanje in informacije pomurskih znanstvenikov padle na plodna tla pomurskega gospodarstva. In ko je bilo vse »pod kontrolo«, kot rad pravi, je bila Nuša Pavlinjek samo njegova in Mitja samo njen.

Je čas za druženje s kolegi in je čas za svoje najdražje. In prav za tiste nam najbolj drage si vzamemo premalo časa. Družabni dogodek z dobro glasbo in prijetnim vzdušjem je lepa priložnost, da se zavrtimo s svojim partnerjem. Na parketu sta se med prvimi zavrtela tudi par Travnik Čebašek.

V ritmih glasbe, znanja in spletanja vezi

Pri pogovoru smo ujeli zdravnike (od leve proti desni): specialist ortoped mag. Ludvik Travnik, ki pravi, da mu je prekmurščina drugi materni jezik, nova ombudsmanka spec. psihiatrije in dr. Zdenka Čebašek, spec. internist dr. Mitja Lainščak, ki se odpravlja na strokovno izobraževanje v tujino, najbrž v Berlin, ter specializantka javnega zdravja Jerneja Ouček, ki skuša prepričati ljudi, kako pomembna je za zdravje preventiva.

Doktorici znanosti dr. Mirjam Sepesy Maučec in dr. Rebeka Rudolf in njen partner Matjaž Ramšak v prijetnem klepetu. Mirjam se s svojo skupino na Inštitutu za elektroniko ukvarja z zanimivim projektom, kako računalnik prepričati, da prevaja besedila iz enega jezika v drugega, Rebeka pa je nadvse pomursko aktivna, saj si želi čim več projektov in sredstev speljati v domačo regijo.

Melos domače pokrajine je pričarala skupina Halgato, ki je plesalce hitro privabila na plesišče. Glasba je tista, ki jo vedno nosimo s sabo in nam lahko v trenutku pričara občutenje doma, pa čeprav jo slišim na drugem koncu Slovenije ali sveta. Ko se je večer prevesil v živahnjšo polovico, se je glasbenikom za mikrofonom pridružila pevka Dorina.

Dr. Janez Malačič v iskrivem pogovoru z murskosoboškim županom Antonom Štithcem in njegovo ženo Marino o pomenu znanja za manj razvite regije in gibanjih prebivalstva. Če bi kdo odkril formulo, kako v pomursko regijo privabiti ali obdržati mlad in izobražen kader ter implementirati njihovo znanje v gospodarstvo, bi si zaslužil pomursko Nobelovo nagrado. Mu bo formulo zaupal župan ali pa bi morala enkrat v ospredje stopiti kakšna ženska?

Če mislite, da se znanstveniki, ko se srečajo, pogovarjajo samo o resnih zadevah, se hudo motite. Ob zgodovinarsko-naravoslovnem omizju je bilo prav veselo. Od leve proti desni so dr. Melita Hajdinjak s partnerjem, dr. Andrej Hozjan in dr. Matej Gomboši, spredaj sedi dr. Milan Šernek z ženo, na fotografiji pa manjkata dr. Darja Kerec in dr. Božo Repe, ki sicer nima pomurskih korenin, a se med njimi dobro počuti.

Podjetnik Božo Knehtl in njegova žena Simona, Atrium, dobro vesta, kako se iz enega dobrotelnega tolarja naredi dva ali celo tri. Občinski nagradi doda svoj delež, kupiš strokovno literaturo in prav toliko ti potem še primaknejo. Ob njegovi ženi sedi dr. Aleš Časar, vnet računalničar, ki je zelo aktiven in delaven, pa vendar ne zamudi nobenega akademskega plesa. Kdo se drži za glavo, pa vam bomo zaupali prihodnje leto.

Zbujam se ob sedmih, ko se pojavi sonce med palmami pred stanovanjem modernega naselja The Hillcrest. Pred vrati najdem vsako jutro The Los Angeles Time, ob nedeljah tudi The New York Times – dovolj za nekajdnevno branje. Dopoldne se sprehodim do samopostrežne trgovine Ralphs, slab kilometer hoje po prometnem ulici Pico Pico, ki z enim koncem sega v downtown, začne pa se v Santa Monici na Pacifiku. V trgovini se rad sprehajam, ogledujem izdelke, kupujem. Velik croissan stane 0,99 dolarja, dve kajzerici samo dolar, francoski sir Margaux De Brie je po 3,70 dolarja, tri banane manj kot dolar, mleko lowfat z vitamini A, C in D stane 2,49 dolarja. Pred blagajno sem nespretno potegnil denar iz denarnice, izpadla mi je kartica visa, mlada ženska se je sklonila obenem z mano, trčila sva z glavama, bila je hitrejša, na hitro je pogledala mojo kartico.

Svetloba v decembru

- Vi ste Poljak?

Nekaj sem zamomljal, kajti blagajničarka mi je potegnila denar iz rok.

- Szimanowski je poljski primek.

- Moje ime je Šömen.

Plačal sem. Tudi ona je pobrala svojo vrečko.

- To pomeni Evropejec. Gotovo znate več jezikov. Tudi poljski.

- Nekoč sem hodil na poljske filmske festivale.

- Vedela sem, je zadovoljno rekla, Nice to meet you.

Predstavil sem se. Snela je roko s čela, kjer se ji bo kmalu pokazala buška, in mi segla v roko: Ewa.

Rekel sem svoje ime, ki ni bilo poljsko, razen če bi ga spremenil v Broniek.

- Veste, moja mama je Poljakinja. Pred meseci ji je umrla najboljša prijateljica, zdaj se nima s kom pogovarjati. Ona slabo govori angleško, jaz znam samo nekaj poljskih besed. *Przepraszam*, če sem vsiljiva. Ali bi hoteli stopiti z mano do naju. Da spregovorite z njo nekaj besed, nekaj poljskih stavkov. Bila bi vam zelo hvaležna. Stanujeva tukaj, v bližini. Peš hodim v trgovino.

Prešla sva ulico Pico, se znašla pred leseno, belo ograjo, za katero je čepela pritlična, lesena hišica, prebarvana modro. Značilni iz-

raelski, judovski barvi. Vsak dan sem se sprehajal mimo, bila mi je všeč, ugibal sem, kdo stanuje v njej. Ewa mi je odprla vrata, vstopil sem, kot da sem Miklavž. Stara Poljakinja je sedela v udobnem naslanjaču. Izza nje se je slišal Chopin, v sobi je na pozlačeni *minori* gorela sveča, sedem je bilo še neprižganih. Gospa je imela živahne oči, koščeni roki, zapovedujoč glas: *Zycie jest muzika*.

- Da, sem pokimal, se predstavil, po stari poljski navadi sem ji poljubil roko. To jo je popolnoma presunilo, navdušilo.

- Pan jest gentlemanem. Nadaljevala je: *Zycie jest krutko*. Pogledal sem Ewo in rekel, kako je življenje lepo in kratko. Led je bil prebit. Vprašanje so padala kot snežni kosmiči nekje daleč, v Srednji Evropi. Nanje je tudi sama odgovarjala. Ni potrebovala sobesednika, samo poslušalca.

- A veste, da je Ray Kurzweil najavil, da bo umrl konec enaindvajsetega stoletja. Pisatelj, izumitelj iz Kalifornije

ima skoraj šestdeset let, vsak dan je samo fižol in grah, popije deset skodelic zelenega čaja, dva litra alkalne vode in 150 dodatkov k hrani. Prepričan je, da bo dočakal visoko starost, najmanj sto petdeset let, je trdila Poljakinja. Gospa Jowita. Iz Krakova. Ko sem rekel, da mi je všeč Glavni trg, Rynek, da sem bil na gradu Wawellu, je morala Ewa pripraviti mizo, moral sem z njima zajtrkovati. Ko sem rekel, da sem poročen, je poljska aristokratinja rekla, da moram priti z ženo na obisk. Ewa je nekam izginila, se vrnila z darilom, staro *minoro*.

- Veste, danes je naš praznik, *hanuka*. Pokimal sem. Bil je to dan, ko so Judje našli v razdejanem hramu samo oljenko in v njej olje za en dan. Ko so jo prižgali, je posvečeno, sveto olje svetilo osem dni. To je postal judovski praznik svetlobe. Ko sem pripomnil, da mi je njuna hišica všeč, je gospa Jowita rekla, da jo prodaja, da se s hčerko vračata v Krakow, da naj pridem ponovno čez osem dni, seveda z ženo, naredila bo poljski boršč in pečenega krapa na krakovski način.

- *Wie pan*, da sem si po šestdesetih letih zaželela snega. To je moja poljska nostalgija. Belina tišine. Simbol nedolžnosti. Svetloba v decembru. Ko sem se poslovil od gospe Jowite in ji zaželel, da bi tudi sama doživela sto

petdeset let, me je Ewa pospremila do bele, lesene ograje.

- Ko je *mamusza* slišala, da vam je hišica všeč, vas je hotela ujeti na limanice. Da bi še prišli. Rada imava goste.

Pogledal sem jo. Na čelu ji je že zrasla buška.

- Škoda, da ste poročeni, je dodala, ko sem jo držal za gracilno izoblikovano roko. Sem bil v njuni hiši zaradi poljskega jezika ali zaradi nje? Je vsak dan koga ujela v trgovini, povabila domov na klepet in tako uprizorila obiske v njuni lepi hiški, vendar osamljenem življenju.

- Obljubili ste, da pridete na zadnji dan *hanuke*, čez osem dni. Njen glas je bil prosee. Pokimal sem. Kdo ve, kaj nam bo prinesel naslednji dan. Amerika je dežela možnosti. Ewa se je sklonila čez ograjo in me poljubila na lice.

- Srečen božič. Zdrznil sem se. Edini sneg, ki je bil v bližini, so bili moji belo sivi lasje in opoldanska svetloba, ki se je ujela vanje.

- Happy New Year, sem odgovoril.

Tudi midva z Branko bova za božič doma. Osamljena in daleč od svojih najdražjih. In Los Angeles je poln teh izgubljenih angelov dobrih duš in srca. Zgodovinski mrak jih je odgnal iz Evrope, pot jih je zanesla vse do sem in obdala s kalifornijsko svetlobo.

Nosil sem svečnik, *minoro*, in razmišljal, kako moram kupiti sveče, da bom tudi v najinem stanovanju prižgal luč.

Kajti kdor prižge eno samo svečo v svojem domu, je osvetlil ves svet.

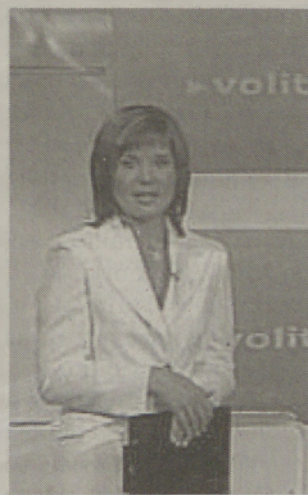
46

RAZMIŠLJANJE

Metka Lajnšček

Kakšnega predsednika želimo Slovenci, kdo bi lahko bil oče naroda in predsednik vseh državljanov in državljanov? Kakšen naj bo, da bo zadostil ustavni vlogi in našim predstavam? O tem se sprašujemo na pragu novega leta, v katerem bodo volili novega predsednika. Zares novega, ker je sedanji napovedal, da ga ta položaj ne zanima več, in priznal, da vidi samega sebe v vlogi duhovnega vodje naroda. Na življenjski preizkušnji je ugotovil, da so bolj kot denar, moč in slava pomembne duhovne vrednote. Z drugačnim načinom življenja in delovanja – živi na

Predsednik, oče naroda

samotni Zaplani, sam peče kruh, v rubriki klepet s predsednikom deli nasvete državljanom, piše knjige o bistvu sveta in zavedanju – ruši predsodke in stereotipe, pravniki ga opozarjajo, da hodi po robu ustavnih norm. Očitek, da država ne more biti orodje za samopromocijo, je požel ob ustanovitvi Gibanja za pravičnost in razvoj – na njegovih spletnih straneh piše pod imenom Janez D. o najpomembnejših temah – ter pretirano dejavnostjo na mednarodnem parketu. Po sporu z vlado, ki mu je očitala potratno trošenje davkoplačevalskega denarja, on pa ji je vrnil, da se ji ne bo pustil disciplinirati, se je umaknil in na lestvicah priljubljenosti ostal pri vrhu. Vsem, ki se mu čudijo, prostodušno odgovarja, da je stvari v življenju poenostavil.

Pravniki so enotni, da ustavne pristojnosti predsedniku v normalnih razmerah ne omogočajo dejavno posegati v dogajanje. Oblast izvajata vlada in parlament, predsednik pa opravlja reprezentativne, simbolne in ceremonialne funkcije zastopanja države in močnega politika lahko tako ozko določena vloga tudi utesnjuje. Moč in avtoriteta predsednika države sta v njegovi neposredni izvolitvi. Da Slovenija ne potrebuje molčečega predsednika, ki nič ne vidi in ne sliši, je prepričan nekdanji predsednik. Inflacija medijskih nastopov pa lahko funkcijo tudi razvrednoti. Predsednik države bi moral biti moralna avtoriteta, katerega beseda ima težo, da v odločilnih trenutkih pomiri državljane ali nastavi ogledalo takrat, ko je to potrebno. Če bi vprašali ljudstvo, bi med njegove najpomembnejše lastnosti uvrstilo priljudnost. Povezana s pregovorno prekmursko preprostostjo in gostoljubnostjo je bila dobro desetletje med najpomembnejšimi vrlinami takratnega voditelja Milana Kučana.

In kdo bi lahko bil tretji predsednik samostojne Slovenije? Tekmo je leto dni pred volitvami z besedami »tisti, ki igrate šah, veste, da je potek partije močno odvisen od otvoritve«, odprl Lojze Peterle. Z orglicami in ljudskim pristopom lahko odpre srca mnogih. Po javnomnenjskih raziskavah najbolj všečnega politika v državi Boruta Pahorja kandidatura mika, a potrebujejo ga tudi v stranki in na politični levici. Zadnje besede še ni rekel. Bo med kandidati dr. Jože Mencinger? Pravi, da najbrž, a šele, ko bo čas za to. In če bi ocenil, da bi po mesecu dni »cirkuskih špilov« dobil dva odstotka glasov, se za kandidacijo ne bo odločil. Vrsta se bo še daljšala. Stranke in razna gibanja bodo s svojimi predstavniki tudi te volitve izkoristile za promocijo, prijavljali se bodo pozornosti željni posamezniki, zaželeno je, da bi moško družbo po vzoru Barbare Brezigar popestrila tudi kakšna ženska. Ponudba bo zanimiva, izbrali bodo volivci in kot zmeraj bodo imeli tudi tokrat prav.

MADE IN USA

Branko Šömen

LEGENDE

Resnice skrivnostne mumije

Ella Tomšič Pivar

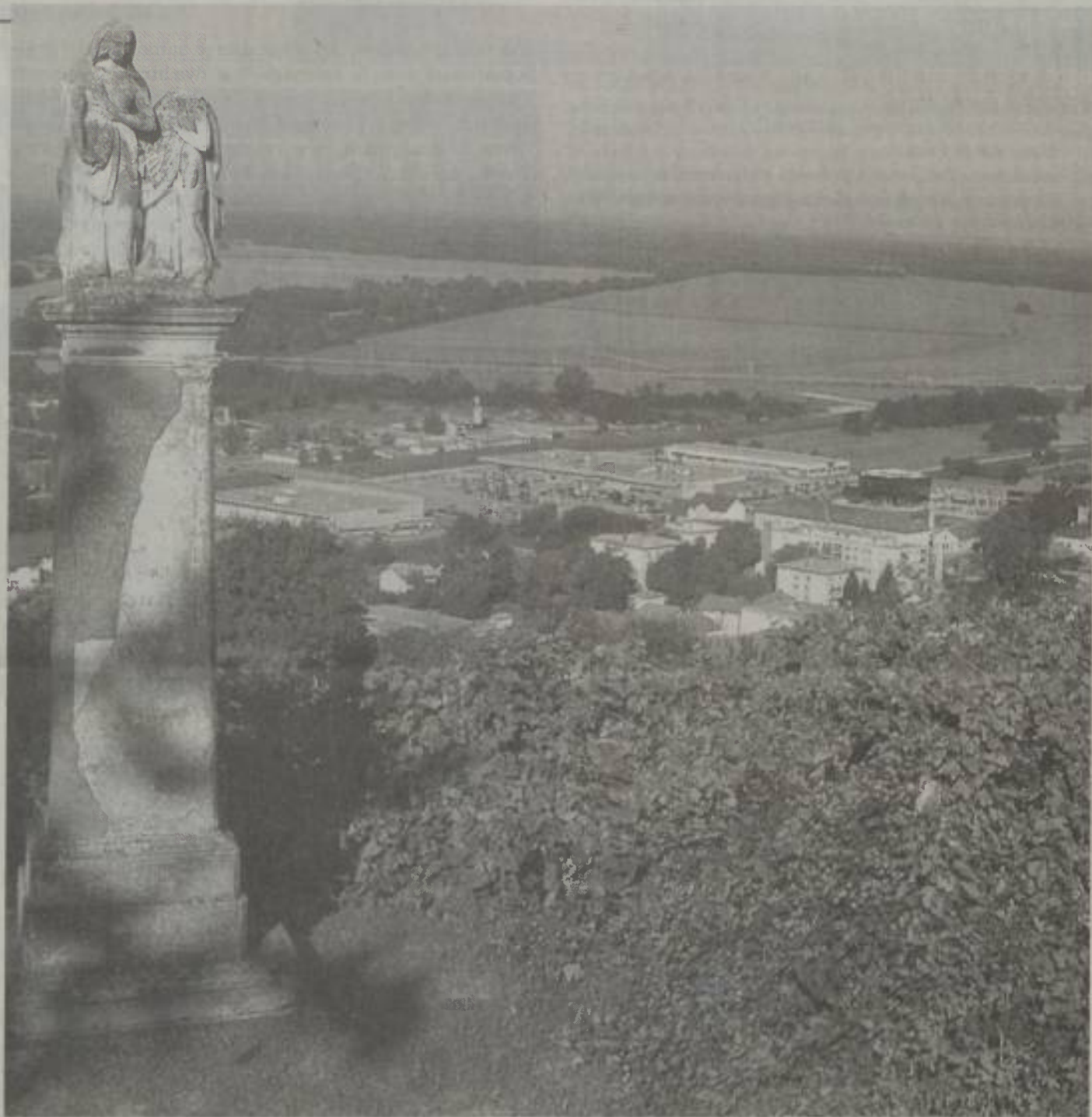
V kapeli Svete trojice nad Lendavo sanja svoje večne sanje čudna mumija – nekoč človek, ki se je za svojega življenja udinjal kot vojak, po smrti pa je odplaval med legende. To je Mihály Hadik, bitje z imenom in priimkom, po ljudski domišljiji na pol svetnik, skrivnostni zmagovalec nad Turki. Njegovim posmrtnim ostankom pripisujejo zdravilno moč ... zgodovinarji mu oporekajo ta sloves, občinski možje bi ga imeli za turistično zanimivost. On pa spokojno leži v svoji stekleni krsti, nekoč pa je več kot stoletje ležal v obokani opečnati grobnici pod kapelo, kjer so ga našli ob obnovi, in od tistega časa buri ljudsko domišljijo. Njega vse to ne moti, »preživel« je tudi petinštirideseto leto prejšnjega stoletja, ko so ga ruski kozaki zvlekli med grobove in prestrelili...

On je legenda.

Nad mursko ravnico dvigajoča se Sveta trojica je s svojo skrivnostno kapelico kot večni pomnik smrtniku, da ni vse minljivo, le posvetna lupina se razblinja v praatome, zavest in človeška spoznanja – pa naj bodo realna ali iracionalna – ostajajo.

Po godu sv. Martina, ko je vino v s slamo kritih kletih dozorelo, je marsikateri zakasneli gospodar v mraku pospešil korak, pijančki so bolj spoštljivo, potuhnjeno kolovratili po v breg zarezani poti med *kejpom* sv. Ane in kapelice, obdane z grobovi. Vaške opravljivke so shiranega ogovarjale: »Podoben je Mihályu Hadiku, sama kost in koža ga je.« In ko so na pomlad ob prazniku Svete trojice ali jeseni ob angelski nedelji v dolgih *prošecijah* od blizu in daleč prihajala na proščenje zalo oblečena dekleta in obetajoče gledale postavnim fantom v oči, so se na hribu rojevale druge skrivnosti. Potem se je spet kapelica nad hiškami, razmetanimi med trtami, zastrmela v grad na drugem bregu in domačini pravijo: »Tako je gledala lepa grofičina Katica z grajskega okna za svojim vitezem Hadikom, ki je hrabro branil mesto pred Turki, a ga je sovražno kopje zadelo v srce in je obležal na poletnem v rože odetem rebbru. V dolgih jesenskih nočeh, ko so *brači* v v sladkobni vonj mošta odetih kletih čakali na spanec, ko so se mladi predajali telesnim užitkom, očaki in mamice, ki svojo radoživost napajajo iz spominov, pa so pretvarjali v glavah neizživete želje in sanje v grešno meso, so se rojevale legende o nesrečnem koncu viteza in dekleta. Bolj učeni so zapisali celo v knjige, da je vitez Mihály Hadik 11. julija 1603 v častni zmagi nad Turki padel v bitki. Šest tisoč Turkov in petsto kristjanov se je spopadlo v Dolnji Lendavi.« »Popoldne ob 5. uri se je Hadik po prvem spopadu pri Dolgi vasi moral umikati pred sovražnikom proti Dolnji Lendavi. Turki so med klicanjem Alaha začeli preganjati peščico branilcev na čelu z Hadikom. Tik pod mestom se je vnela krvava bitka in Hadik se je, da bi Turkom preprečil dostop do gradu, začel umikati proti gradišču na Sveti trojici. Na strmeh klancu so ga Turki dohiteli in zadeli v glavo ...« tako je zapisal 1942. leta z mnogo domišljije in na podlagi legend »uradno zgodbo« o Mihályu Hadiku lendavski nadučitelj in domoljub *Sándor Horváth*.

Zgodovinska dejstva in tudi najdbe zanikajo njegov prispevek v bitki za Lendavo v začetku XVII. stoletja, njegov prav tako slavni vojaški pohod se je začel vsaj 130 let pozneje. Živel je v legendah, a povod za dejansko

Kip svete Ane in Marije pri kapelici Svete trojice. Pogled na pokrajino, ki je bil dobro znan tudi Hadiku.

Dolnja Lendava

obsežno zanimanje je vzbudil nenavaden dogodek, a o tem pozneje.

Kdo je bil Hadik?

O tem, kdo je bil Mihály Hadik, preden je postal mit, bodo svoje rekli zgodovinarji. Ljudski glas pravi, da so ga po bitki pokopali v tri krste, zato je njegovo telo oteto minljivosti. Šele 1795. leta so ob obnavljanju kapelice neka dekleta izkoristila odsotnost zidarjev in začela v grobnici odpirati hrastovo krsto. V njej je ležala črna mumija, ob pogledu nanjo so se razbežala, le ena se je opogumila in jo je prinesla na hrbtu na prižnico. Po vrnitvi zidarjev je nastal pravi preplah in šele s posredovanjem župnika so upali nazaj v cerkev. Novica o čudnem patronu se je hitro razširila, ljudje so trumoma romali k Sveti trojici in ob pogledu na njegove zdrave zobe se je med domačini razširilo verovanje, da jih je treba podrgniti z ruto in potem to krpo polagati na boleče zobe ... Pripisovali so mu tudi druge čudeže in celo resni meščani so podpirali njegovo beatifikacijo za blaženega, če že ne za svetnika. Medtem je Kalman Dervarics, učen lendavski mož, na podlagi zanesljivih dejstev, med drugim tudi s korespondenco s potomcem grofom Gusztavom Hadikom, kraljevim komornikom, dokazal, da najdeni posmrtni ostanki v krsti z napisom Hadik Mihály res pripadajo vojščaku, potomcu plemiške družine, drugorojencu očeta Mihályja (I.) Hadika ob koncu 17. stoletja. Zgodaj je ostal brez staršev in tudi brez strica varuha, nato se je udinjal na plemiških dvorih

kot vojak in 1707. leta postal kapetan in kot zvestega podložnika kralja Karla III. so ga 1720. povišali v plemiča. Vse kaže, da je tudi svoje življenje žrtvoval za kralja, ko so ga Francozi hoteli ujeti v Čakovcu, a se je med begom proti Lendavi na Murskem polju spopadel s preganjalci – vendar je to že druga zgodba.

Grof Gusztav Hadik se je na poti v Italijo ustavil v Dolnji Lendavi in kot v pismu navaja Dervericsu, je slišal za namere meščanov in okoliškega prebivalstva, »da bi mojega prednika posvetili v svetnika in pri tem naj bi jaz posredoval pri papežu«. Ob tej priliki je obljubil, da bo poskrbel za spodobno oblačilo, škornje in stekleno krsto ... Vendar darovi nikoli niso prispeli, saj je sorodnik prej preminil. Lendavski meščani so z donacijami obnovili krsto, posmrtno ostanke pa postavili v cerkev.

Takratni cerkveni možje so po naročilu sombotelskega škofa preprečili romanja k truplu in ljudska ihta se je počasi poglobila, Mihály Hadik se je spet umaknil med legende v trojiških gorica.

Po vojni

Burno je bilo 1945. leta, ko so ruski kozaki vlomili v kapelo in mumijo prestrelili s strojnico. To je vojakovo prekletstvo.

In danes: Mihály Hadik živi in umira med legendo in resničnostjo. A ne more s tega sveta ...

S Hadikovo skrivnostjo se ukvarja zgodovinar *dr. László Góncz*, ki je na podlagi prejšnjih realnih, a premalo

Večna uganka – Mihály Hadik

Posmrtni ostanki Mihálya Hadika

upoštevanih ugotovitev razblinil mistično podobo vojščaka: »V lendavskem okolišu in širše skorajda ni človeka, ki se ne bi srečal z imenom Mihálya Hadika. Večina jih tudi ve, da so posmrtni ostanki kapitana Hadika v kapeli na Sveti trojici, kjer so še danes na ogled. Vendar le malo ljudi ve, kako je znani mož zapustil ta svet.

Velika večina ljudi ima o času njegove smrti napačno predstavbo, saj na podlagi različnih izmišljenih zgodb in pravičij menijo, da je bilo to leta 1603. Navedeni datum se je – predvsem po izsledkih Kalmana Dervaricsa, raziskovalca lokalne zgodovine – izkazal za netočnega. V tistem času se niti še ni rodil, ampak je luč sveta zagledal pol stoletja kasneje na ozemlju današnje Slovaške. Čeprav je o Mihályu Hadiku objavljenih veliko zanesljivih podatkov, vemo o njegovem življenju in delovanju sorazmerno malo.

Kar se v zvezi z Hadikom mora najprej omeniti, je to, da je bil oče Andrasa Hadika, znanega vojskovodje, ki je v času cesarice Marije Terezije zavzel Berlin in bil zaradi tega pozneje povišan za grofa in dobitnika prvega državnega odlikovanja Marije Terezije.

»Hadikov kult« nas obvezuje, da se tudi v prihodnje intenzivno ukvarjamo s tem vprašanjem. Vendar predvidevamo, da tudi v prihodnje poglobljene raziskave ne bi privedle do pomembnejših odkritij, saj lahko z mirno vestjo zatrdimo, da je Kalman Dervarics, prej omenjeni pomemben lokalni zgodovinar Dolnje Lendave, v drugi polovici 19. stoletja že opravil levji delež raziskav.

V zvezi z različnimi Hadikovimi legendami bi omenil, da o dogodkih ali osebah – poleg uradne zgodbe – obstajajo še zanimive legende in pravičije oziroma izmišljene zgodbe. Navadno je tako, da ljudje rajši sprejemajo pravičijne, velikokrat v romantično okolje postavljene legende kot pa dejanske zgodbe. A v bogati zgodovini lendavskega okoliša bi se še našle podobne zgodbe, med katerimi pa je najbolj zanimiva prav ta »nedoločnost« z zvezi z Mihályom Hadikom. Kot sem že nakazal, o nezanesljivosti skoraj ne moremo govoriti, vendar romantične različice živijo svoje življenje.

Dvome o Hadiku moramo pripisati nekajdesetletni (skoraj stoletni) napačni razlagi, delno pa tudi pravičijnemu zapisu *Vachot Sándorne* iz Nagykanizse, pisateljice iz 19. stoletja, člankom *Istvána Revencsics* z naslovom *Hadikove zgodbe*, objavljenim v časopisu *Alsólendvai Híradó* in ljudski domišljiji oziroma različnim izmišljenim »zgodovinskim« dejstvom, ki so bili 1942. leta

osnova za domoznanstveno knjižico *Sándorja Horvátha*. Te napačne »razlage« v zgodovinskem poglavju je prevzel tudi *Lendavski zbornik*, ki je izšel 1981. leta.

Na koncu bi še rad poudaril, da ni nič narobe, če poleg dejanskih zgodovinskih dejstev ohranimo za zanamce tudi legende, le vedeti moramo, kjer je meja realnosti in do kam seže domišljija!

Na vprašanje, kako je Mihael Hadik po svoji smrti 1733. leta prispel v kapelico na Sveti trojici László Göncz odgovarja: »Po izsledkih je mož, ki se je izkazal v mnogih vojaških operacijah, tudi veljal za donatorja pri gradnji trojiške kapele in tako ga je doletela čast, da so mu za poslednje počivališče (dokler ga niso prinesli v stekleni

krsti v kapelo) določili enega od obokanih opečnatih grobov pod kapelo. Glede na njegovo življenjsko pot in vlogo v turških bojiščih daleč od Lendave ni dvoma, da je daroval za gradnjo kapele, ki jo je zgradila ob podpori donatorjev v letih 1727–1728 družina Gludovacz v spomin na izgon Turkov in predvsem v čast osvoboditve Kanizse. Vse kaže, da se je Mihály Hadik okrog leta 1728 za stalno naselil v okolici Dolnje Lendave.«

Tako se prepletata legenda in resničnost. Katera resničnost? Morda tista, ki živi v ljudskih glavah, ali morda tista, ki jo poskušajo učeni možje zložiti iz drobnih kamenčkov preteklosti? Resnica je ena in čuva jo skrivnostna mumija pri Sveti trojici nad mursko dolino ...

Sveta trojica nad Lendavo

FERI KUHAR

Poznali smo ga po različnih »partizanskih« imenih. Pucončani so ga klicali Fefi ali Kefaš, kolegi nogometaši Beco, dijaki gimnazije v Soboti Franček ... Za vse pa je še danes FERI KUHAR, ugleden vaščan iz Puconec, športnik, šahist, prizadeven družbeni in društveni delavec, predvsem pa s srcem in dušo pedagog, profesor zgodovine na soboški gimnaziji, spoštovan med dijaki in sodelavci.

Konec prejšnjega šolskega leta se je iztekla njegova »pot hlapca Jerneja«. Pred dnevi, ko sva se pogovarjala o njej, je bil že aktiven član društva puconskih upokojencev.

Ja, na gimnaziji v Soboti sem učil 35 let, še prej pa tri leta na osnovni šoli v Beltincih. Tam sem začel v šolskem letu 1965/66 kot predmetni učitelj zgodovine in geografije.

Moral pa bi biti gostinski delavec?
Izhajam iz gostilniške družine, kjer se je najstarejši brat odločil za ta poklic, nato je odšel drugam, in ker sem ga v gostilni veliko nadomeščal, so gostje menili, da bi bil prav jaz najboljši v tem poslu, ker da znam komunicirati z ljudmi ...

Je bilo potem pedagoško poslanstvo neke vrste nadomestilo za življenjsko odločitev?

Ne bi rekel. Veliko je vplivala name moja profesorica, tudi spoštovana vzornica, dr. Ljubica Šuligoj, ki mi je pomagala in dala navdih za zgodovino.

Zmeraj si bil rad med ljudmi, saj sloviš kot družaben človek.

Kaj sodiš o nogometu danes?

Ko sem bil še sam zraven, je bilo to ljubiteljsvo, danes pa se igra izključno za denar, posebno pri nas v Puconcih, ki imajo srečo, da so edini klub te vrste v občini, menim pa, da za ta denar ni pravih rezultatov. V mojem času smo na primer zgradili tri nogometna igrišča – na živinskem »placu«, na »Čatornji« in tisto ob šoli, kjer igramo danes. V vsa tri smo nekateri Pucončani vložili na stotine ur prostovoljnega dela. Danes tako ne bi šlo več, vse je le denar ...

Reciva še kakšno o politiki. Letos nisi kandidiral?

Letošnje leto je bilo prelomno v mojem političnem delovanju: vse tovrstne aktivnosti sem opustil. Skoraj 30 let sem bil član SD, ker pa so bile v puconski veji te stranke znane razprtije – izključili so celo človeka, ki je pred petimi leti prejel najvišje priznanje za delo v stranki, prav na banalen način – sem tudi sam izstopil, deloval kot neodvisni svetnik v občinskem svetu in dal slovo politiki.

Kaj sodiš o politični prihodnosti Puconec in tudi na splošno?

»Boukše je betežen živeti, kak pa zdrav mrejti«

Užival sem v množici ljudi, kjer smo se šalili in si pravili dovtipе.

Je mogoče zametek tega na tisti slavni klopi v puconskem parku, kjer so se med drugim rodile marsikaterе fantovske »bolondije«?

Pa res je, ha, ha, ha! Še danes stoji tam stari »študenec«, kjer so se rodile vragolije, kot to, komu bomo zvlekli seno na kup, obrahi rane češnje in podobno ...

Slovel si tudi po tem, da si oskrbel mladino s kakšno »turistovko« iz materine oštarije za malico ...

Tudi to je bilo vmes ali pa »cigaristlini«, ha, ha ..., kar sem potem poračunal z delom za točilno mizo.

To je danes že stoletna Anjina oštarija v Puconcih.

V časih, ko še ni bilo televizije, je bila zbirališče dejavnosti, tovarna izumov in idej, v prvi vrsti pa se je igral šah, ob sobotah in nedeljah šnops in predvsem je bilo veliko zdravega druženja.

Kar veliko let si aktivno igral šah?

Ja, to je bila prva slovenska šahovska liga, igral pa sem za Radensko, tudi v mednarodni interligi. Po nekaj letih aktivnega igranja sem se iz zdravstvenih razlogov umaknil.

O olimpijadi ali svetovnem prvenstvu ne moreva govoriti?

Oh, ne! Imam pa kar nekaj pokalov iz posamičnih ali ekipnih zmag. Zadnja leta igramo v puconski občinski ligi, kjer smo vsa leta premočno prvi – v sto partijah smo le enkrat izgubili. Čutimo pa malce mačehovski odnos do te igre v krajevni skupnosti. Čutim tudi usihanje zanimanja med mladimi. Šah je igra, ki se mora igrati v prostoru, treba je študirati partije, česar mladi ne marajo. Malce me je razočarala tudi domača osnovna šola, kjer je šahovska dejavnost zamrla, čeprav sem z njenim krožkom pred leti zmagoval na občinskem nivoju.

Tvoja druga ljubezen je bil nogomet ...

... s to razliko, da bi ga dal na prvo mesto. Začel sem pri Murini mladini pod vodstvom pokojnega Akija Norčiča, ki mi je bil vzor vsa štiri leta, ko smo bili tretji v državi, kar je bil fantastični uspeh. Med študijem v Ljubljani sem moral nehati, nato pa sem igral celo desetletje za Puconce v takratni pomurski ligi. Po operaciji slepiča sem kot prvi šolani nogometni inštruktor v Puconcih cela tri desetletja opravljal različna strokovna dela pri domačem klubu.

Odgovoril bi s citatom, fantastično domislico starega grškega misleca Diogena, ki pravi: Ne jemati človeku tistega, česar mu ne moreš dati, še manj pa jemati tisto, na kar se ne razumeš. Čudovit izrek za stanje duha v Puconcih danes!

Pustiva torej politiko in se vrniva na pedagoško področje. Začel si v Beltincih ...

To so bila najlepša leta. In če bi se lahko še enkrat odločal, bi bil v trenutku znova »školnik«! Za Beltince se moram zahvaliti še danes prijatelju Petru Ostercu – živi v Ljubljani –, ki me je takrat nagovoril, da sem šel učiti na tamkajšnjo šolo. Moram povedati, da je bila to za tiste čase fantastično organizirana šola. Imeli smo ravnatelja »ena a«, Janeza Drnovška, ki me je navadil na red. Tam sem začel dojemati delo z mladoletniki, in ko so me leta 1971 dobesečno odpeljali na soboško gimnazijo, sem tam večkrat povedal, da bi sleherni srednješolski profesor moral najprej učiti na osnovni šoli: tam si bil v prvi vrsti vzgojitelj, šele nato učitelj. Na srednji šoli je obratno – najprej učenje, šele nato vzgoja – in to ni dobro.

Mladi pravijo, da si na šoli užival kar veliko spoštovanje.

Mogoče zaradi mojega načina pristopa do učenca – malo za šalo, malo zares – so me sprejeli, enako tudi starši, ki so prihajali na pogovore. Mislim, da sem samo enkrat napravil veliko napako, ki me še zdaj boli, namreč, ko sem v nekem razredu v eni uri zapisal več kot tri negativne ocene. Ko sem potem razmišljal o tem, sem si očitel: Fefi, ti vendar ne iščeš neznanja, ampak znanje! Pozneje sem dal dijaku, ki ni bil pripravljen, priložnost naslednjo uro, razen pri kontrolkah, kjer to ni bilo mogoče.

Kaj si v tej svoji delovni dobi zameril? Za kaj pa bi si lahko čestital?

Mogoče sem bil premalo ambiciozen. Zmeraj sem upal, da bodo ljudje opazili moje delo. Na gimnaziji sem bil mentor OZN, trikrat smo zmagali na državnem prvenstvu, bil sem koordinator zgodovinarjev srednjih šol, imel sem referate za zamejske učitelje zgodovine, bil sem mentor šahistom na gimnaziji, kjer smo bili dvakrat državni prvaki, bil sem, če hočeš, predsednik sveta šole na gimnaziji ... Zavrnil pa sem ponudbo za člana kolegija in tretjega ravnatelja ob ustanovitvi »zloglasnega« centra srednjih šol. Osebnih ambicij pač nisem imel, me pa veseli, da je velika skupina mojih dijakov doktorirala, da so na vidnih položajih na vseh

področjih, pri čemer mislim, da sem kamenček k temu prispeval tudi jaz.

Ali ima današnja gimnazija še takšen ugled, kot ga je imela nekdanja?

Današnji novi učno-vzgojni prijem se bistveno razlikujejo od prvih, ki sem jih imel leta 1971, ko je soboška gimnazija imela svoj imidž v tem prostoru, saj drugih še ni bilo. Center srednjih šol je bila velika politična zmota, ki je trajala deset let, ko je gimnazija spet dobila svoj status. Velikokrat sem povedal in nihče naj mi ne zameri: gimnazija in poklicna šola ne gresta skupaj, čeprav potrebujemo tudi zidarje, mehanike ... A gimnazija mora imeti svojo lokacijo.

Vrniva se v domač krog, srečno poročen si že kar nekaj časa?

Oj ojoj! Že 37 let sva skupaj z ženo Majdo, ki od mladih nog slika. Članica društva Mavrica je, imela je že kar nekaj razstav. Ves čas ji pomagamo – tudi sin Andrej, ki živi v Domžalah, ji priskrbi kakšen material iz Italije, sicer je ekonomist. Doma smo v družini s hčerko Tanjo, ki je vzgojiteljica v vrtcu v Puconcih. Imava tudi dva vnuka, stara tri leta in pol in dva meseca, tako da za potrošnjo pokojnine ne bo problema, ha, ha, ha!

Omenil si pokojnino. Se ti zdi dovolj visoka za tvoje prosvetno delo?

Ne, lahko povem, da sem bil ob izračunu presenečen v negativnem smislu. Ampak vedno pravim: ni važno, kolikšna je, naj bo le dolgotrajna!

O zdravju nisva rekla nobene, pa si imel resne zdravstvene težave?

V veliki meri sem si sam kriv, ampak v naši družini je bolezen srca dedna. Pred leti so mi razširili žile, vendar lahko spet povem tisto resnico slovenskega humorista Frana Milčinskega – Ježka: Bolje je bolan živeti, kot zdrav umreti. In jaz se tega njegovega izreka držim in naj mi le dolgo koristi, ha, ha!

Ker se zmeraj sproščeno nasmeješ, meniš, da ti je to pomagalo v življenju?

Vsekakor. Smeh je pol zdravja. Sem človek, ki se hitro razburi, kar je značilno za srčne bolnike, se pa potem tudi hitro razpoločim, po čemer so me poznali tudi v službi.

O tebi kroži anekdota, da so progo do Sobote menda obnavljali zaradi tvojih pešačenj po njej ...

Ko so mi postavili diagnozo o bolezni, sam vsak dan pešal po »Mariškini streki«. Zelo mi je prišlo in zdravilo, ki sem ga nosil s seboj za

primer kakšnega napada, nisem nikoli uporabil.

Kaj boš počel v pokoju, ko si vendar rekel, da si vse opustil?

V prvi vrsti – branje. Prejemam celo vrsto časopisov, sedaj pa berem Brownovo Digitalno trdnjavo. Pozimi se bom poglobil v Zgodovino Slovenije leta 1945, ki sta jo napisala angleška avtorja, menim pa, da ni preveč objektivno napisana ... »Zgodovinske osebe«, kot sta Andrej Bajuk ali Franc Rode, mi ne dajejo prevelikega upanja za objektivnost. Polemizirati s pisci pa ne mislim, ker tu ni konca ne kraja, čeprav me ob novodobnih kvazizgodovinarjih prime, da bi kaj napisal. Poleg branja so mi zanimive analize šahovskih partij. Včasih igram kakšno z računalniškim Fricem, a je premočan, ha, ha! Ga že uspem premagati, a poteze moram večkrat vrniti in popravljati ...

Če te bodo na šoli zaprosili za mentorstvo šahovskega krožka, boš odklonil?

Nikakor ne! Pred časom mi je nekdanji dijak, zdaj ravnatelj šole in župan v Kuzmi, ponudil krožek na svoji šoli, a je malo predalec ... Čakam pa na povabilo domače osnovne šole v Puconcih.

Kaj pa upokojenci? Ti radi potujejo ...

Ob upokojitvi sem se vključil v domače upokojensko društvo, kjer sem član UO, in prvi izlet smo na moj predlog že imeli – potovali smo po treh deželah. Bilo je zanimivo in dva avtobusa smo napolnili. To nameravamo ponoviti tudi prihodnje leto.

Kaj bi na koncu rad rekel, pa te nisem vprašal, a moraš reči?

Ha, ha, kaj bi rad rekel ... V prvi vrsti bi bil rad zdrav. Sreče v družini si želim. Nestrpnost naj bi se nehala. Več obzirnosti in poguma za posluš do drugega bi rad, tako drugje kot v Puconcih, kjer bi morali stopiti skupaj, saj razpolagamo z vsemi potenciali ... Škandalozen primer svojevoljnosti je zame posek dveh stoletnih zdravih smrek ob puconskem pokopališču, ki jima let ni znal ugotoviti niti najstarejši Pucončan. Zame je to zločin.

Ker si zdaj spregovoril kot ekolog, povej, kaj meniš o soboških platanah, ki so doživle enako usodo.

Enako, enako! To je bil simbol Sobote. Kot srednješolec sem posedal na klopeh pod njimi. Tudi v našem parku so platane. Obrezali smo jih, pa rastejo naprej. Tu dam nasprotniku povsem prav. Samo zelena prihodnost je v igri! Ljudje se sami uničujemo, to pa je posledica turbokapitalizma. Denar nas bo uničil.

Ob koncu ti želim lepo pokojnino – tudi v imenu dijakov, ki te ne bodo zlepa pozabili!

Dovoli, da tudi jaz pozdravim moje zadnje dijake, ki sem jih učil lani in jim bil razrednik. Želim, da bi uspešno končali razred in gimnazijo. Če pa me kdaj povabijo na kakšno srečanje, gotovo rad pridem.

Srečno, profesor Franček!

**Milan
Zrinski**

**Natalija
Juhnov**

Pred prazniki je vsako leto oče iz gozda v Strukovcih prinesel smreko. Snega je bilo veliko več kot danes in potruditi se je moral, da je zagazil v globoko belo odejo, izbral najlepši drevesček in ga prinesel v domače Sodišince. Mati je medtem že spekla kekse, ki so jih potem Ernest, Viktor, Irinka in Irma pomagali obesiti na zimzelene veje. Steklenih, keramičnih, kovinskih in lesenih okraskov, kakršne poznamo danes, v tistih časih ni bilo veliko. Le bonbone, ki so bili zaviti v srebrn in zlat svetlikajoč se papir, so tudi Andrečevi otroci obesili na smreko, a tudi ti niso dolgo viseli. Še preden so prišli Trije kralji, je večina okraskov že končala pod zobki najmlajših pri hiši.

Kako so si krave same odprle vrata

Andrečevi v Sodišincih

Ernest in Viktor v domačem hlevu

Otrokom so rasla ušesa

»Božiček je vedno prinesel kakšno napolitanko, bombone ali sadje, ob novem letu pa smo otroci prepevali od hiše do hiše in vsem želeli veliko sreče in zdravja. Zima je bila prijeten letni čas, čeprav so bila vmes tudi zelo dolga mrzla obdobja,« se spominja Ernest Andreč. Doma so sicer imeli majhno kmetijo, a pozimi dela na polju ni bilo. Dolgi zimski večeri so bili namenjeni na primer luščenju bučnega semena ali ličkanju koruze. Ob takih opravilih se je pri Andrečevih vedno zbralo dvajset, včasih celo trideset ljudi. Domača gospodinja je vedno dobro poskrbela, da delavci niso bili lačni, in iz kuhinje je vedno mamljivo dišalo po domačih klobasah ali po sveže pečeni potici. Ob delu so si pripovedovali o zadnjem dogajanju na vasi, prepevali in si povedali šalo ali dve. »Človek je ob takšnih druženjih izvedel skoraj vse in nam otrokom so zelo rasla ušesa, ko smo poslušali vse verjetne in neverjetne zgodbe. Danes pa najnovejše informacije na vasi prinašajo 'mlečne novice',« se je pošalil Ernest in pri tem mislil na dogajanje v zbiralnicah mleka.

Pes je drvel za poštarjem in dimnikarjem

Kadar Andrečevi otroci pozimi niso pomagali v hlevu ali bili v šoli, je bil čas za zimske norčije. Večina sank in smuči je bila izdelana doma, največkrat iz akacije ali jese-na. Andrečevim pa je smuči prinesel stric, ki je živel v Celovcu. V Sodišincih hribov, po katerih bi se smučali, nimajo, zato so vleko smučarjev naložili domačemu psu, Luksiju. Smuči so bile najhitrejše, ko sta po vasi hodila dimnikar ali

poštar. Pes se je namreč zapodil za njima z vso hitrostjo, otroci, ki jih je vlekel za sabo, pa so na smučeh komaj ohranjali ravnotežje. Smučarska praksa je najbolj koristila Irinki, ki danes živi v Švici. Švicarske Alpe so eno najlepših smučarskih prizorišč in tudi preostala brata in sestra so že bili deležni obiska v Dolomiti, natančneje v Kronplatu. O tem, kako jih je na smučišču zajel sneži vihar, nihče ne govori rad. Izkušnja je bila preveč strašna in mrzla, da bi se je radi spominjali.

Na Andrečevi kmetiji, ko še niso imeli devetdeset glav živine.

hlevih je danes devetdeset glav živine, ki jo je treba vsak dan nakrmiti, skrbeti tako za krave kot teličke, vsako jutro in večer pa še pomolsti. Odločitev, da se bodo skoraj stoo odstotno posvetili živinoreji, ni bila lahka. Viktor je bil v začetku zaposlen v opekarni, nato je prevzel kmetijo. Doma je ostal tudi Ernest, ki je bil zaposlen v Vrtinariji v Murski Soboti, saj je za enega na tako veliki kmetiji preveč dela. Poleg tega veliko opravijo še Viktorjeva žena in njuni otroci. Prostega časa ostane

veter znova dvignil v zrak. Na parkirišču, kjer je bilo ogromno avtomobilov, je poskušal pristati znova. Najprej je naredil vdolbino na pokrovu "pejeka" nato se je morala žrtvovati "katra". Uspeh je bil dosežen šele v tretje.

Hobijev danes skorajda ni več, tudi na dopust vsi, ki delajo na kmetiji, ne morejo hkrati. Na srečo se vedno dogovorijo, tako da krave ne ostanejo lačne. »Sicer pa so tako pametne, da bi si morebiti znale same poiskati hrano. Neko noč nas je pod ok-

Na smučišču v Kronplatu

Sodobna kmetija

Ernest in Viktor Andreč z družino skrbita za veliko in sodobno kmetijo v Sodišincih, ki je stara že več kot sto let. V začetku so bile v hlevu le štiri krave, na polju pa veliko dela. Otroci so obiskovali prva štiri leta osnovno šolo v Gederovcih, nato na Tišini. Njihova pot iz šole ni vodila naravnost domov, temveč na njivo. Ob robu polja so odložili torbe, nato pa pomagali staršem. Najbolj zoprno delo je bilo obrezovanje repe. Zvečer so postorili vse potrebno še v hlevu in ura je bila že krepko čez deseto in zvezde so bile visoko na nebu, ko so se spravili k domačim nalogam. Tudi pasli so in Ernest je povedal, da je bila paša včasih zelo zoprna. Nekega dne, ko sta s sestro spremljala krave s paše proti domu se je po makadamski cesti pripeljal vojaški džip. V njem so bili vojaki, ki so stražili mejo med Slovenijo in Avstrijo. Krave so se prestrašile hrumenja avtomobila in sirene, ki jo je prižgal šofer, da bi se mu živali umaknile. Naslednje, kar se Ernest spomni je velik oblak prahu ter noge in vime na dveh krav, ki ju je videl nad sabo. Na srečo sta je odnesel le s praskami. V Andrečevih

malo. Potrebno se je izobraževati in se seznaniti z vsemi novostmi v kmetijstvu, s sorodnimi zakonodajami pa tudi tehničnimi novostmi. Viktor je tako na primer ta mesec obiskoval računalniški tečaj.

Ernest je bil padalec

Ko je bil mlajši, se je Ernest v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja ukvarjal s padalstvom. »To so bila lepa leta. Prvič sem skočil iz radovednosti, nato iz užitka. Na letališču pri Murski Soboti smo imeli vedno na voljo letalo, ki nas je poneslo pod oblake. Stroški takrat niso bili problem, saj je vojska prispevala večino goriva. Ni me bilo strah skočiti, a sem v devetih letih opravil le 199 skokov. Ko je prišel na vrsto dvestoti skok, sem si oblekel kombinezon in oprtal padalo, a je veter pihal tako močno, da smo ostali na tleh,« je povedal Ernest. Živo se spomni tudi zimskega padalskega tekmovanja na mariborskem Pohorju. Tam je bil veter tako močan, da je Ernest bil prepričan, da mu bo odtrgalo padalo. Ni mu uspelo pristati na ciljnem doskočišču, temveč ga je padalo odneslo nad parkirišče. Ko se je prvič dotaknil tal, ga je

nom prebudilo mukanje. Odprli smo oči, zaspani vstali iz postelj, in ko smo pogledali skozi okno, smo bili najbolj prebujeni ljudje na svetu. Krave so namreč odkrile, kako lahko z jezikom odpahnejo zapiralo na vratih. Ko so to storile, so z glavo le še porinile vrata, da so se odprla, in zbežale na plano. Na srečo so prišle le do stanovanjskega dela našega dvorišča. Nato smo jih vso noč počasi spravljali nazaj v hlev. Dogodku pa se smejemo še danes,« so v en glas povedali Ernest, Viktor in njegova žena.

V pričakovanju novega leta

Andrečevi bodo silvestrsko popoldne in večer preživel doma. Zvečer bo namreč treba nakrmiti živino, nato pa bodo pričakali novo leto. Gotovo bo prineslo spet nekaj novosti iz kmetijske zakonodaje, morebiti nove cene mleka in živine pa vremenske spremembe, ki bodo vplivale na rast pridelkov in še in še bi naštevati. Kmetija je za Andrečeve iz Sodišince del vsakdana, in ko se enkrat navadiš na takšen način življenja, je težko brez njega.

Padalec Ernest

Penova trojka je iz skromne ideje pred sedmimi leti letos že sedmič razglasila SEDEM VELIČASTNIH – sedem izbrancev, ki so s svojim delom pustili sled iztekajočemu se letu.

Za dobrimi se je sedmič zakadilo

2006 so po izjemno strogih kriterijih Penove trojke (Jože Rituper - Dodo, Bojan Peček in Irma Benko) zaznamovali (od desne) Marko Kočar, Jožef Horvat, Vlado Karoly, dr. Majda Povše Bagar, Feri Lainšček, Irena Brunec Tebi (na podelitvi jo je z vsemi pooblastili zastopal Jože Brunec) in sedmi veličastni, ki ga zaradi nujne službene zadržanosti v tujini ni na fotografiji - dr. Oto Luthar. Veličastni že imajo zaslužene medalje in simbolična darila. Čisto vse se na fotografiji ne vidi, zato je treba napisati, da je vsak dobil tudi denarnico s po enim slovenskim evrom in centom ter izvezen prtiček, delo pridnih rok učenk in učencev soboške četrte osnovne šole, ki smo jih penovci kupili kot droben prispevek k nakupu pripomočkov za šolski kombi za prevoz učencev, vezanih na invalidski voziček. Za objem z hrbtne strani je poskrbel Božiček. Gostovali smo v poslovni hiši podjetnika med veličastnimi - v podjetju GMT pri Vladu Karolyju. Njemu in njegovi družini hvala za iskreno gostoljubje.

Zakaj so veličastni

Dr. Majda Povše Bagar

Raziskovalka, ki ji je letos uspelo domisliti in v praksi razviti postopek za pridobivanje orehovega olja, za kar je prejela visoko priznanje na državni ravni. Dosežek si drzno imenovati za pomursko inovacijo leta.

Irena Brunec Tebi

Kiparka, rojakinja iz Murske Sobote, ki je dobila glavno nagrado Grand Prix na 41. slikarskem Ex-tempore Piran 2006.

Njena letošnja stvaritev je tudi izviren projekt fontane na soboškem pokopališču.

Jožef Horvat

Poslanec državnega zbora je najaktivnejši pomurski poslanec s pomembnim vplivom v koaliciji in vodja poslanske skupine NSi. Je pobudnik zakona o praznovanju priključitve Prekmurja matici, kar smo v Sloveniji letos prvič tudi uradno proslavili.

Vlado Karoly

Lastnik podjetja GMT iz Murske Sobote, ki je najhitreje rastoče podjetje leta v regiji. V Dnevnikovi

akciji Gazele je dobil nagrado za najhitreje rastoče podjetje leta 2006 v regijah Koroška, Štajerska in Pomurje.

Marko Kočar

Pesnik in humorist, letošnji nagrajenec občine Križevci pri Ljutomeru, ker z občutkom in ustvarjalnim pristopom neguje prleško narečje. Je dobitnik prve in tretje nagrade za narečna besedila na letošnjem festivalu Vesela jesen.

Feri Lainšček

Pisatelj in scenarist, ki so mu bile v letu 2006 muze posebej naklonjene. Napisal je roman Muriša, po njegovi predlogi bomo lahko gledali dva filma Ljubezen, traktor in rokenrol ter Petelinji zajtrk, podpisal pa se je tudi pod scenarij prve državne proslave ob priključitvi Prekmurja matici.

Dr. Oto Luthar

Zgodovinar in direktor Zgodovinsko raziskovalnega centra SAZU, ki se je v iztekajočem letu posebej angažiral, da je v okviru njihove založbe izšel Slovar stare knjižne prekmurščine Vilka Novaka. Čeprav sam nikoli ni živel v Prekmurju, kjer pa so njegove korenine, je za prekmurščino storil dejanje z zgodovinsko razsežnostjo.

Podjetnost veličastnih

V katero pomursko podjetje bi vložili milijon evrov in zakaj?

Irena Brunec Tebi: V kmetijsko bio-proizvodnjo, ker sem prepričana, da bi majhna Slovenija konkurenčno najbolje funkcionirala kot butična pridelovalka in prodajalka bioizdelkov za vse države EU.

Dr. Majda Bagar Povše: Če bi imela svoje podjetje, bi v njega, ker verjamem v dobro idejo, v Slovenijo, ki ima toliko naravnih danosti in veliko znanja.

Jožef Horvat: Brez dolgega razmišljanja: v MURO! Po 23 letih dela v Muri ostaja Mura še vedno moja prva službena ljubezen. Muro sestavljajo čudoviti ljudje.

Vlado Karoly: V GMT, da bi se lahko še hitreje razvijali!

Marko Kočar: V moj s. p. Z milijon evrov bi fčasik grota svoboden umetnik.

Mater, pa še kak svoboden!

Feri Lainšček: V Založbo Franc - Franc. Zato, ker je 1/2 moja.

dr. Oto Luthar: V Muro. Pa naj si ekonomisti in dizajnerji, ki menijo, da je oblikovanje in vzdrževanje slovenske oblačilne blagovne znamke neracionalno, mislijo kar koli. Zame je Mura več kot podjetje, je ikona.

V letu 2006 sem popenila, popenil ...

Irena Brunec Tebi: Znova in znova nad moralno neodgovornostjo ljudi. Od vsega pa me je najbolj razpenil zakon o popisu nepremičnin, s katerim država vtika svoj nos v naše nepremičnine pod pretvezo, da bi jih »pravilno« obdavčila, ki je diktatorski in protiustaven. Je največji poseg v zasebne podatke, odkar imamo samostojno državo.

Dr. Majda Povše Bagar: Zato, ker se ne ceni širina znanja.

Jožef Horvat: Ker sem neki petek v Ljubljani obtičal v prometnem zamašku in zamudil dragoceni dogodek.

Vlado Karoly: Nič me še ni spravilo do penjenja. V 2007. pa bomo še videli!

Marko Kočar: Neman navade ropotati, tu pa tan se pa razkurin. In vudren tudi. Z nogo f tla ...

Feri Lainšček: Nikoli ne popenim. Prej udarim.
dr. Oto Luthar: Najbolj me je razburilo, ker sem se razburjal za vsako figo, in to v službi, doma, na igrišču ... in bil poleg tega prepričan, da so vsega krivi drugi. Hvala, ker ste me to vprašali, sicer tega morda sploh ne bi opazil.

POLITIKA IN VELIČASTNI

1. vprašanje: Če bodo v letu 2007 začeli graditi elektrarne na Muri, boste ploskali ali protestirali?
2. vprašanje: Predsednik vlade Janez Janša ima dan odprtih vrat. Vi čakate na sprejem. Kaj ga boste vprašali?

Irena Brunec Tebi

1. Če bi ugasnili vse nepotrebne reklame in odurno razsvetljene jumbo plakate, bi prihranili več energije, kot bi je dajala katera koli elektrarna na Muri. Sem zagovornica jedrskih elektrarn, ker najmanj onesnažujejo okolje, če so pravilno vzdrževane in če je poskrbljeno za jedrske odpadke. V raziskave, kako jih neškodljivo uničevati, bi morali mnogo mnogo več vlagati.
2. Kot državljanka ga bom vprašala, kaj v resnici stoji za zakonom o popisu nepremičnin in zakaj naš pravni sistem deluje tako, da se hudim prevarantom nič ne zgodi in se celo vedno bolj množijo. Zasebno pa ga bom vprašala, ali naju bo s Tomažem Domicljem povabil na poroko.

Dr. Majda Povše Bagar

1. Ne verjamem, da jih bodo začeli graditi že v letu 2007.
2. Vprašala bom, kdaj bo živilska industrija postala del gospodarstva?

Jožef Horvat

1. Bom ploskal. Ampak elektrarne bom sam projektiral.
2. Gospod predsednik, ste 17. 8. 2008 prosti? Ta dan imamo v Prekmurju otvoritev avtoceste.

Vlado Karoly

1. Bom ploskal. Boljše je imeti hidroelektrarne kot tiste atomske!
2. Samo eno vprašanje imam za predsednika vlade: Kdaj bodo obljubljene reforme?

Marko Kočar

1. Začnem z gladovno stavko. Ven, ka Muri nede hasnilo, meni pa mogoče bo.
2. Kdaj ide prvi cug za Mursko Soboto? Politikof nigdar nisen moga poslušati, ne ka bi jih še gledati moga.

Feri Lainšček

1. Ne bodo jih začeli graditi. Zagotavljam.
2. Janšo bi vprašal samo: Ali bi stopil v mojo Pesniško stranko?

Dr. Oto Luthar

1. Projekta ne poznam, zato ne morem soditi. Po tem, kar sem slišal, pa bi na reki namesto jezov in zapornic raje videl pristajališča za kajakaše in kanuiste, pomoč za poletno nedeljsko lenarjenje, še kakšen mlin, romantično restavracijo ...
2. Skušal bi mu »prodati« koncept regionalnih raziskovalnih postaj in ga prepričati, da tudi naš »sektor« lahko pripomore k hitrejšemu razvoju pokrajine. Vem, zveni preveč dolgočasno in ne preveč širokopotezno, toda ali niso prav taki projekti največji izziv.

Majda Povše Bagar

Zatou človek skoraj mora meti moda,
ka brodi, kak pašeta fkup sok pa
mineralna voda,
če pa malo kapneš coj jodida,
tou zdrava grata piramida.
Kak oli naj bi teko vō z oreja,
tomi doktor Majda se podreja.
Če pa nikak nede šlo drugače,
eti mate bar orejove pogače.

Vladimir Karoly

Tan za Ledavof se je začelo,
prejk na Cvetkovo je prišlo,
falate odavo je za bagatelo,
f tošni čiduže bole je grmelo.
Z ene male baute zdaj jih je krdelo,
GMT ime se je prijelo,
letos že drži za gut gazelo,
pa na tišinskoj je zdaj veselo.

Feri Lainšček

Pesmi, pravljice, romani,
Mura, štrki in Cigani,
vmes še cel Vankoštanc
in neke na poi Franc-Franc ...
Kdo nas vodi prek valov ravnice?
Mojzes? Ali vile sojenice?
Ali Janša ? - Eh, ne seri!
To je vendar Lainšček Feri.

Jožef Horvat

Dragi naš gospod poslanec,
lūdstva našega izbranec.
F koaliciji se vas redno čuje,
cilou preignjemi gor stogijo vūje.
Ka Prekmurci mamo nouvi svetek,
najveksi vaš je tou zadetek.
V eton cekri je prekmurska dujša,
pa naj Danči dosta ne zaglūjša.
V NSi-ji naj je bar idnouk žurka,
evo van droge - domača jurka.

Marko Kočar

Če bi bila tu Evropa,
te bi gnes se v evrih kopa.
Samo z letošnjih nagrad
bi si lahko kupa grad.
Marko Kočar, pusti sanje!
Tu še eno moš priznanje.
Son si grad pa evre gor nartši,
Feel Slovenija pa dale piši!

Oto Luthar

Ka korenje nan ne spisnivi,
v centri zatou ste krijvi.
Sred lublanske te močvare
pijšete prekmurske slovare.
Ne vūpaš kršiti nikšega tabuja,
dokeč najpregnejši si Sazuja.
V vrtanik san Murin ti dijek zamoto,
naš prelūbi Marton Luthar Oto.

Božiček in avtor pesmic
za SEDEM VELIČASTNIH
je Dušan Radič,
ideje o darilih je
realiziral Endre Gönter,
fotografije pa so
delo Nataše Juhnov.

Irena Brunec Tebi

Čiglij z male Sobote doma,
tan je ona šouliva.
Naj gazela al spametnost,
f sakšen deli je umetnost.
Shakespeare če bi ešče žijvo,
fčasi šla bi fkup na pijvo.
Namesto Hamleta na sceno
dal bi gvūšno on Ireno.
Najrajši bila bi botrica gradbišča,
ge zidali fontano do misterioznega stičišča.

**Sedem
veličastnih**

Gambija Dežela velike reke

Gambijo sva doživljala MAJDA in BOJAN PEČEK. Ona si je prvič v življenju privoščila božanje hrapave pošasti. Gre za krokodila Charlieja, za katerega (kot tudi za okrog 100 njegovih sorodnikov, ki živijo v mlakužah Kachikallya) domorodci prepričano trdijo, da je človeku popolnoma nenevaren. Gambijski krokodili naj bi se namreč zadovoljili zgolj s hrustanjem rib (teh v Atlantiku res ne primanjkuje) in so torej pravcati vegetarijanci. Očitno je zdrava prehrana modna tudi pri reptilih, zatorej s človeškim mesom ne nameravajo obremenjevati prebavil. V imenu turistov, ki se lahko prosto sprehajajo med krokodili, upam, da bo tako tudi ostalo ...

On pa se je ponosno »pofotkal« z gospo Tako Taal, županjo v gambijskem smislu besede. Prav po njeni zaslugi sva si lahko ogledala rojstno vas znamenitega sužnja Kunta Kinte, ki se je rodil v Juffurehu sredi 18. stoletja in ki je simbol afriške odvisnosti od belcev. Nikoli več, pravijo Afričani. A rasizma je v zahodni civilizaciji še vedno več kot preveč ...

Ni veliko dežel, ki bi dobile ime po reki – Gambija je ena takih. Reka, ki deli državo na pol (kot Mura našo pokrajino), je do sredine toka slana. V njej je pravo bogastvo rib (celo delfinov), ob njej pa živopisen svet eksotičnih ptic.

Pričakovana življenjska doba mož je nekaj čez 40 let, ženske živijo kakšno leto dlje. Največ jih pobere malarija, veliko je aidsa, rumene mrzlice in drugih obolenj. Pa vendar so mali Gambijci razposajeni kot vsi otročaji na zemeljski obli. Bobnarski ritmi so v njihovih genih.

V Gambiji ne premorejo »industrijskega« ribolova z velikimi ladjami. Zato pa otroci in ženske vsako popoldne čakajo na piroge, v katerih lovijo možje ribiči. Kot v vasi Bakauu. Ulov je običajno bogat, dame pa se čiščenja rib (mimogrede: na tržnici so bistveno cenejše kot pri nas) lotijo primerno urejene.

Lastnik bifeja Lamin ponosno pozira ob predsedniku države – ta se piše Jammeh, njegovo popolno ime pa je Yahya Abdul-Aziz Jamus Junkung Jammeh. Je iz plemena Jola, kot 95 odstotkov sodržavljanov je tudi on musliman.

in krokodilov – vegetarijancev

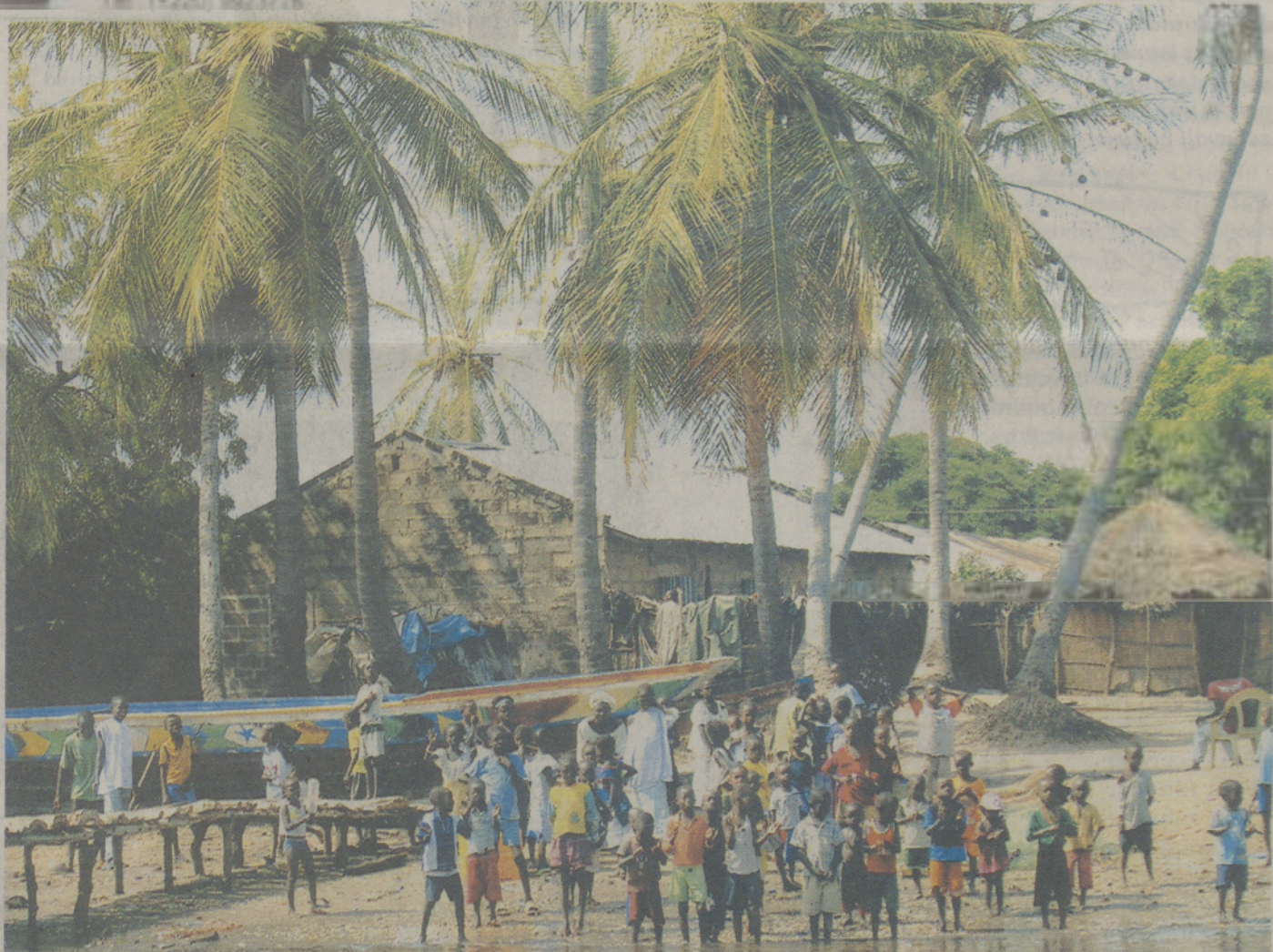
Če srečaš prijaznega gospoda, ki bi te – seveda za primeren kup dalasijev (gambijska nacionalna valuta) – rad zapeljal kamorkoli (cest v Gambiji ni ravno veliko), velja biti previden – četudi si naletel na »najboljšega taksista zahodne Afrike« ne moreš biti prepričan, da ga najprej ne bodo porivali. Pa ne njega, avto seveda ...

Bi radi poskusili gambijsko kulinarčno posebnost? Prepričan sem, da bi vam teknil »Chicken Yassa« – piščanec, pripravljen z domačimi začimbami in predvsem veliko čebule. Sicer pa – vstopite v kakšno od lokalnih restavracij ...

Ni Jamajka, ampak gambijski otok Ginack – domorodci se preživljajo z gojenjem sicer prepovedane marihuane. Policija ne zahaja na otok. Uradno zato, ker so tam bojda vražji duhovi, čisto zares pa, ker si enostavno ne upajo.

Pravijo, da je 70 odstotkov turistov v Gambiji zavoljo poceni seksa. Tako imenovani »bumsterji« resnično prodajajo svoja telesa ostarelim, a bogatim Evropejкам. Dekle pa ni na prodaj, saj je članica senegalske etnospupine African ballet.

Abu je star devet let. Njegovo prvo veselje je nogometna žoga. V šolo ne more, ker ima osem bratov in sester, za šolanje vseh pa ni denarja. Alex je deset let starejši, njegov idol je Bob Marley in se je postavil pred dvoje sonc – vsaj eno, upa, bo našel tudi sam. Najraje bi jo s kakšno damo popihal v obljubljeno Evropo ali ZDA. Je tu res tako lepo?

Dr. Zdenka Čebašek
Travnik,
nova varuhinja
človekovih pravic

Rojena Sobočanka. Po materi Ireni, ki je bila profesorica biologije na soboški gimnaziji, sem podedovala ljubezen do narave in smisel za delo z ljudmi, po očetu Rajku pa odločnost in zavzetost za delo. Mlajša sestra Vita je tudi končala medicino in obe imava zdravnike za svoje življenjske sopotnike.

Otroštvo sem preživela v stanovanjskem bloku nasproti takratne gimnazije, se družila s takrat uspešnimi soboškimi atleti in bila aktivna pri tabornikih. Še vedno hranim taborniški krog z našitimi znaki veščin.

Gimnazijska leta so bila lepa. Nisem bila odličnjakinja pa tudi nihče iz moje generacije gimnazijcev ne. Smo se pa dokazali pri maturi in kasneje v življenju. Iz našega 4. a smo štirje zdravniki in večina sošolcev je uspešno doštudirala. Lepo smo se razumeli tudi s tistimi iz paralelk in višjih letnikov. Nasilja v šoli nismo poznali. Imeli smo »hora legalis« – zaradi katere smo se včasih počutili prikrajšane, a smo veliko časa preživeli skupaj in se zabavali na druge načine. Iz tistega obdobja izhajajo tudi

moji prvi poskusi, da sem branila šibkejše pred krivicami, ki so jim jih storili močnejši. In sem jih dobila po glavi ...

Študijska leta v Ljubljani so bila naporna. V skromnih razmerah, stran od družine, brez starih prijateljev – včasih je bilo res težko. V drugem letniku študija sem začela hoditi s svojim sedanjim možem Ludvikom. Poročila sva se že med študijem, tri leta kasneje se nama je rodil sin Tilen, zdaj podiplomski študent varstva okolja.

Svojo poklicno pot sem začela v Murski Soboti kot splošna zdravnica. Sledila sta specializacija v Celju in izobraževanje v tujini. Moje področje dela je psihiatrija, še posebej bolezní odvisnosti, s katerimi sem se ukvarjala tudi na širšem, družbenem nivoju.

Predavam na medicinski in pravni fakulteti v Ljubljani. Delujem v številnih strokovnih združenjih in ekspertnih skupinah, objavila sem veliko strokovnih in poljudnih člankov in uredila več knjig. Kot sodna izvedenka za psihiatrijo redno potujem po Sloveniji. Ponosna sem na svoje delo v fundaciji Z glavo na zabavo.

To je ona

Zgodba z naslovnice

Od nekdanj me je vleklo v svet, kaže, da imam tudi to v genih. Selitve so bile do pred desetimi leti stalnica mojega življenja. No, zdaj so ostala predvsem potovanja, najraje v kraje z neokrnjeno naravo, v družbi ljudi, ki jih svet resnično zanima. In kaj počnem v prostem času? Rada vrtnarim in hodim v naravo, največkrat v bližnji gozd. Želim si, da bi imela več časa za branje in pisanje.

V sredo, 20. 12. 2006, so me poslanci državnega zbora s 64 glasovi potrdili za varuhinjo človekovih pravic. To je res veliko priznanje za moje dosedanje delo in velika odgovornost za prihodnost. Ob tem ne morem mimo zahvale tistim, ki so mi omogočili uresničitev tega poslanstva: prim. Jožetu Felcu iz Idrije, predsedniku države dr. Janezu Drnovšku, vsem poslancem, ki so glasovali zame, mojim najbližjim, ki so s ponosom spremljali kandidacijo, in vsem tistim, ki ste mi svetovali, držali pesti, me spodbujali in mi iskreno želeli, da bi bila izvoljena. Obljubljam, da bo moje delovanje vredno vašega zaupanja.

Kdo pa so ti mladi fantje?

V času najrazličnejših medijev, ki jih lovimo v svojih bivališčih, nimamo toliko nujne in ne časa, kot so ga imele generacije pred nami, da bi se vsakodnevno družili in drug drugemu priskočili na pomoč. Vse, kar so počeli skupaj, je bilo na neki način obredno, namreč opraviš so se lotili vsako leto na enak način z isto ali vsaj podobno pesmijo, vse se je ponavljalo tako kakor letni časi. Imeli so pa tudi čas za veseljačenje, zabave, toda ne takšne, kot jih imamo danes. Tisti z več smisla za humor ter polni idej so začeli po vaseh učiti igre.

Pri Vidmu ob Ščavnici oziroma Svetem Juriju ob Ščavnici je z igrami pričel Anton Markovič (skrajno desno), rojen leta 1906 na Rožičkem Vrhju. Po poklicu je bil zidar, a bolj se je izkazoval kot amaterski umetnik s čutom za sočloveka.

Igralci pri Svetem Juriju

Anton Markovič je bil pobudnik za gradnjo doma Matije Gubca pri Svetem Juriju ob Ščavnici, kajti nekaj takega so v tistih krajih potrebovali, saj so se ljudje udejstvovali na kulturnih področjih, se učili veseloigre, skeče in nastopali v tamburaški skupini, ki je štele 22 članov. Tamburaši so bili večji kar petglasnega igranja.

S prostorsko stisko so se po drugi svetovni vojni srečevali tudi na sosednjem Rožičkem Vrhju, kjer so se iger učili v kaki zapuščeni hiši ob svečah, prostor pa je bil vse prej kot zadosti velik.

S svojimi dramskimi naučenostmi so se postavljali v kaki

krčmi, kjer prav tako ni bilo dovolj prostora. Vendar krajaní Rožičkega Vrhja in Stanetinec so začeli z zbiranjem prostovoljnih prispevkov za gradnjo združnega doma. Veliko truda, moči in volje je bilo potrebno.

Z domom so pridobili idealen prostor za učenje in prirejanje dram. Najboljši časi za uprizoritve iger so bili zimski meseci. Ko je prišlo obdobje dela na polju, so morale igre počakati na boljše čase. Spomladi in poleti pa so le tu in tam lahko vadili kakšno od nešteti iger, ki so se jih naučili.

Vse vloge je dodelil in napisal Anton Markovič, ki je imel daleč naokoli največjo knjižnico. V posamezni igri so v vlogah nastopale tudi po tri generacije ljudi. S svojim likovnim darom je Markovič poskrbel za sceno. Dramske skupine pod njegovim vodstvom so gostovale daleč naokoli po Slovenskih Goricah, Prlekiji in Štajerskem. Kulturne dvorane, zadružni domovi ali gostilne so bile ob njihovih nastopih nabito polne ljudi.

Na hrbtni strani fotografije je stampiljka fotografa: FOTO F. Bračko; Slatina Radenci. Pod tem pa je s svinčnikom zapisan dogodek: »Sinoči je udarilo pri Križaniču v Slaptincih in razen hiše vse zgorelo.« Verjetno je kdo fotografijo uporabil, da je na njo zapisal in sporočil nekomu o katastrofi v Slaptincih.

December

Neverjetno. Na pragu vrat in na okenskih policah se nam že nasmiha novo leto. Šestico v letnici bo zamenjala sedmica. V sklepnem mesecu smo vajeni povzeti vse pretekle dogodke: kaj se nam je (manj) lepega zgodilo, koga vse in kaj vse smo spoznali ... In ko zdaj čisto počasi začnem povzemati jaz, hitro ugotovim, da bodo tik po novem letu svojo prvo obletnico praznovali tudi Penovi utrinki. Želimo si lahko le še veliko barvitih, slikovitih utrinkov tudi v letu 2007!

NAKUPOVANJE

Praznična evforija kar ne pojenja. Trgovine so vsako leto znova polne kupcev, željnih različnih »mega« daril, ki jih bodo podarili svojim najdražjim. Pri tem skorajda že tekmujejo med sabo, katera teta bo kupila večje in dražje darilo.

V enem od nakupovalnih centrov sem ujela tudi gospo Hildo Štiglic: »Decembra ne nameravam zapraviti veliko denarja za darila. Vse, kar sem nameravala kupiti, pa je že doma.«

Brskam po svojem arhivu in naletim na tole fotografijo, ki je bila posneta lansko leto decembra. Kar toži se mi po zardelih licih, kepanju in drsanju. Božiča si ne predstavljam brez snega, ki zares pričara pravljico in zasanjano vzdušje. Medtem ko smo lani takšnega časa odmetavali dovoze do hiš, to leto ravnica še vedno ni odeta v belino. Upam, da bo sneg zapadel čim prej, kako bomo sicer prepevali zimzeleno melodijo: »Bela snežinka, ki pada, spominja me nate, in na vse tiste dni, noči.«

CHICK TOWN

Decembrska rajanja so ponavadi povezana z nepregledno obloženimi mizami, lahko poslušljivo glasbo in plesom. Veliko manj časa je za kulturne prireditve, kinopredstave, koncerte. Vseeno pa so se cankovski ljubiteljski gledališčniki prav v tem mesecu s svojo predstavo Chick town odpravili na gostovanje v Gornjo Radgono. In napolnili dvorano!

FINAL FOUR V MURSKI SOBOTI

15., 16., in 17. decembra je bilo v Murski Soboti veselo predvsem za mlade košarkarje. Ekipa pionirjev KK Radenske Creativ v postavi Marjan Bilić, Uroš Pavlović, Tomaž Hercan, Blaž Ulaga, Jure Perša, Denis Rantaša, David Sedonja, Jan Poredoš, Beno Misja, Domen Štihec, Beno Kavaš, Blaž Kardoš pod trenerskim vodstvom Petra Juteršnika se je namreč uvrstila v »final four« državnega prvenstva za pionirje in zasedla 3. mesto. Tako da imamo v lokalnih športnih vrstah na državni ravni novo odličje. Še toliko obetavnejše, ker gre za mlade fante.

Maja Prettner
in Staša Pavlovič
S N E G

OKRAŠENO MESTO

Nekoliko skromno okrašena Murska Sobota me ni dovolj prepričala, zato pa so mi bolj všeč lučke, ki migetajo v naši prestolnici. Nič preveč kičasto, majhni, veliki in raznobarni okraski pa lepšajo vsak kotiček starega dela Ljubljane. Prav lepo se je sprehoditi med stojnicami in se pogreti s kuhanim vinom. Še lepše pa je, ko si svojo smrečico okrasimo doma. Pa ne uničevati narave, raje si kupite plastično, ki bo vzdržala še veliko, veliko let.

Čas, ko se grejemo v zavetju toplega doma, ko pojemo preveč slaščic in ko nakupujemo veliko več kot sicer. December je obdobje v letu, ko smo vsi nekako radodarnnejši, bolj razneženi in moramo skoraj nujno biti srečni. Vse to je seveda prav, ampak biti sposoben dajati, ljubiti in biti prijazen, so vrline, ki jih moramo gojiti vse leto. Ne skušajte se odkupiti z darili, ampak popravite odnose, za katere želite, da bi bili boljši, s pogovorom. Ne zastavljajte si to kot »novoletne sklepe«, ampak to storite zdaj, ta trenutek.

Pošiljajte nam svoja doživlja in karkoli boste ujeli v objektiv na naslov: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali na e-mail naslov: utrinki@gmail.com. Avtorja objavljene fotografije nagradimo!

Za božič v kratkih rokavih in brez snega

Pozdrav iz Kalifornije

Deset dijakov Gimnazije Franca Miklošiča iz Ljutomera mi je kar vseprek začelo pripovedovati o svojih vtisih, ki so jih nabirali v mestecu Claremont v bližini Los Angelesa. In končali z besedami, da je bilo toplo, v vseh pomenih te besede. Topli so bili ljudje, toplo je bilo vzdušje, še toplejše pa je bilo vreme.

Moderna tehnologija danes omogoča marsikaj. In tudi navezovanje stikov sodi med njo. Ljutomerski gimnazijci, ki obiskujejo debatni klub, so s pomočjo svojih mentoric Liane Miholič in Martine Domajnko tako navezali stike z debaterji iz srednje šole Claremont High.

Pred časom so Američani obiskali Ljutomer, in ker so se tako dobro ujeli, so jih povabili, da tudi oni njih obišejo v Kaliforniji.

Deset dni so se Luka Žnidarič, Petra Knaus, Miha Biderman, Hana Kodbačeh, Aljaž Brunec, Andrej Černi, Katja Sraka, Maša Ozmec, Miha Horvat in Dejan Černi sprehajali po ulicah Claremonta, Los Angelesa in seveda Hollywooda.

njih so majhne mizice s pritrdjenim stolom,« so začeli pripovedovati svojo zgodbo. Obiski številnih znamenitosti in ogledi so jih navdušili. »Debata je bila dejansko postranski del obiska,« so dejali. Presenetili so jih ljudje, ki so neizmerno topli in radodarni.

Mentorici sta bili navdušeni nad učnim programom tamkajšnjih učencev: »Učenci veliko več delajo doma in se pri pouku bolj pogovarjajo, kot omogoča recimo sistem, ki je pri nas, ko učitelji dejansko predavamo, učenci pa nas poslušajo. Pouk je bolj sproščen in otroci imajo možnost, da razmišljajo, debatirajo in se hkrati tudi učijo.« A se dijakom to ni zdelo tako *fajn*. Menijo, da imajo tamkajšnji učenci preveč domačih na-

Mladi Ljutomerčani s svojimi ameriškimi prijatelji v puščavi

poukom giblješ le s posebno dovolilnico. Luka in Miha, ki sta hotela fotografirati šolo in se med poukom sprehajati po dvorišču, sta se iz oči v oči srečala z varnostnikom, ki ju je s posebnim električnim avtomobilom, podobnim tistim, ki jih uporabljajo golfisti, pripeljala v prostore ravnatelja, kjer so nato ugotovili, kdo sta in kaj sta tam počela. »Priznati moram, da me je bilo kar malo strah, sem pa bil zato toliko bolj vesel, da se je na koncu vse skupaj razrešilo,« je pojasnil Luka. Pri tem gre seveda poudariti, da je Claremont High zasebna srednja šola, ki jo obiskujejo otroci bogatejših družin.

Sicer pa imajo dijaki Claremont High manj učnih predmetov, ki jih lahko obdelujejo na dveh nivojih. Že od prvega letnika. »Če nameravaš iti študirat bio-

logijo, boš že na začetku vzel biologijo na višjem nivoju. In če delaš na višjem nivoju, imaš veliko debelejšo knjigo kot na primer pri nas. Je pa res, da če se učiš predmet na višjem nivoju, ti na univerzi nato en osnovni izpit priznajo. Otroci se zato pogosto odločajo in jemljejo predmete, ki jih nameravajo iti študirat na višjem nivoju,« pravi Miholičeva.

Veliko bolj pa se v šolsko delo in tudi delo debatnega kluba vključujejo starši dijakov. »Zelo so angažirani na vseh prireditvah in turnirjih. Pripravljajo pa tudi posebne *speech event*, na katerih interpretirajo literaturo, ustvarjajo in igrajo skeče, razpravljajo in iščejo rešitve o problemih, ki se pojavljajo v lokalni skupnosti,« dodaja Domajnko.

Popolnoma drugačno pa

Pravijo, da so ostali kar brez besed, ko jih je na letališču pobrala takšna limuzina in jih odpeljala na gimnazijo.

je tudi nočno življenje mladih Američanov. »Otroci tam zvečer ne hodijo ven,« sta povedali mentorici. »Gredo k eni ali drugi dru-

ričanom toliko bolj všeč pri nas, ko so si lahko malo več privoščili.

Vanja Poljanec

Božič je lahko tudi v kratkih rokavih. Takole sta se pred kalifornijsko okrašenim božičnim drevcem postavila oba mentorja debatnih ekip Liana Miholič in David Chamberlain.

žini. Do 21 leta ne smejo piti alkohola, takšnih lokalov, kamor bi lahko zvečer šli, nimajo. Enako je ob koncih tedna, ko gredo na primer v kino. Pa so se dijaki pošalili, da je bilo zato Ame-

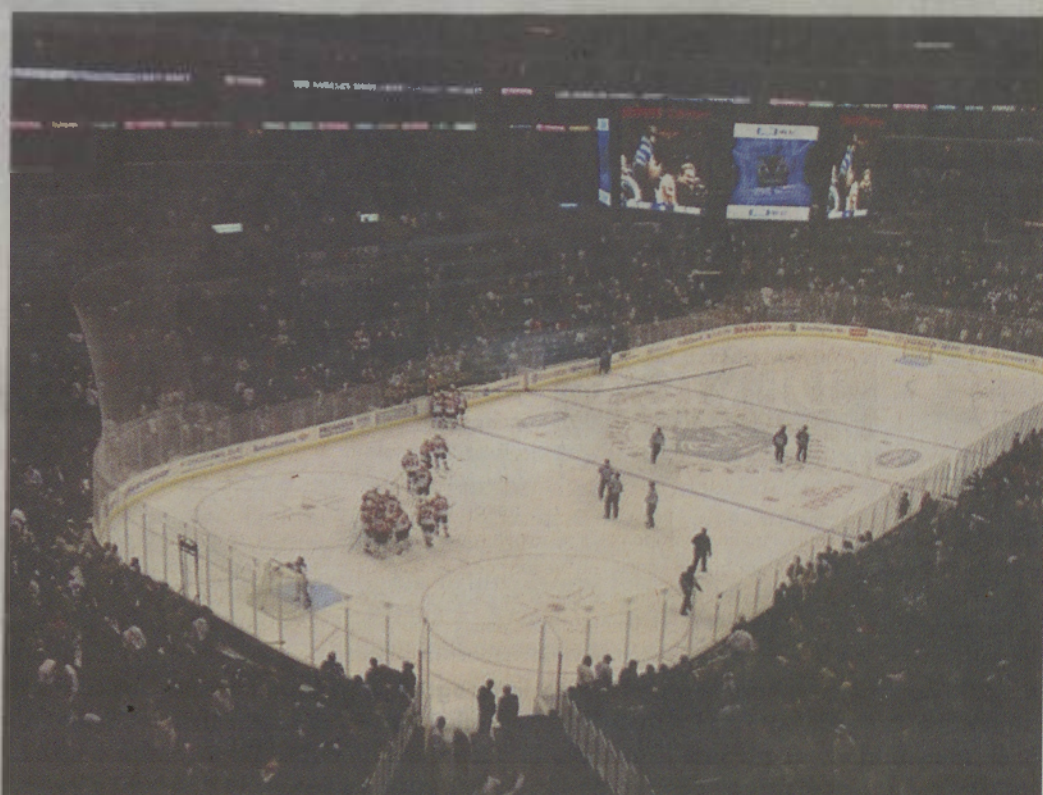
Brez zvezdne parade v Hollywoodu v Kaliforniji pač ne gre. Tako se je Petra Knaus fotografirala pred zvezdo svojega najljubšega filmskega igralca.

»Šola je taka kot tista, ki jo vidimo na televiziji. Velika, odprta, svetla, sestavljena iz več zgradb. In tudi učilnice so takšne. V

log in da morajo veliko več delati sami. Presenetili so jih tudi varnostni ukrepi na šoli. Tam ni špricanja in zunaj učilnice se lahko med

V sončni Kaliforniji so se torej sončili Luka Žnidarič, Petra Knaus, Miha Biderman, Hana Kodbačeh, Aljaž Brunec, Andrej Černi, Katja Sraka, Maša Ozmec, Miha Horvat, Dejan Černi ter mentorici Liana Miholič in Martina Domajnko.

Gostitelji so po besedah mladih odlično skrbeli za njih. Med drugim so si ogledali tudi hokejsko tekmo lige NHL.

HOROSKOPEN

2007

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Zapomnite si: to leto morate biti previdni in predvidevati morate, kaj vse se bo zgodilo in kaj vse je možno, da se lahko zgodi. V začetku leta bodo okovi, plotovi, ovire, vse bo imelo neke meje in okvirje. S poletjem pride več svobode. Po kitajskem horoskopu bo prihodnje leto leto svinje, kar je za vas še posebno pomembno, ker to pomeni plodnost. Plodnost konkretno in plodnost v širšem smislu. Če ste samski, boste uspešni pri iskanju partnerja – zgodila se bo ljubezenska zgodba. Če ste že vezani, ste lahko zadovoljni. Večjih pretresov ni pričakovati. Če vam razmere kolikor toliko dopuščajo, obiščite daljne kraje, če finančno zmorete manj, obiščite v rodni pokrajini kraje, kjer še niste bili.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Zanimivo za ljubezen. Če boste našli ali srečali nekoga, ko vas bo navdušil, lahko »pade« zelo pomembna odločitev. Morda boste v sebi našli neko novo čustvo, ki bo spremenilo vaš pogled na svet. Vse to je pomembno zato, ker boste v sebi našli novo, čarobno moč, s katero boste lahko dosegli marsikaj. V službi si lahko obetate stvari, za katere ne bi niti pomislili. Velika možnost, da se bodo povečali finančni prihodki. Če ste samski in se težave vrstijo druga za drugo, ne obupajte! Jeseni se bodo zadeve reševale v vašo korist. Ne gleda na trenutno stanje morate imeti v začetku leta visoke ambicije, kar zahteva diplomatski pristop, odgovornost in hladnokrvnost pri reševanju trenutnih problemov.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Vaša radovedna in igriva narava bo v prihajajočem letu še posebno izpostavljena, s tem pa se bo poudarilo vaša erotičnost. Iz tega si zgodbo za leto 2007 skorajda lahko napišete sami. K vsemu temu dodajmo val navdiha in kreativne energije in lahko ugotovimo, da je pred vami zelo obetavno obdobje. Seveda leto zahteva od vas vztrajnost pa tudi poteze, ki bodo pritegnile ljudi, da vam bodo v potrebnem trenutku v oporo. Precej novih in zanimivih poznanstev. Vmes srečanje z zelo pomembnim in vplivnim človekom. Če ste še mladi, se ne vznemirjajte, ko vam bo nekdo govoril, da ste nekoristni in se samo potikate naokrog. Tako se nabirajo izkušnje, potrebne za poznejše življenje. Možna romantika z nekdanjim partnerjem. Pomembno: spremenite pomanjkanje vztrajnosti.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Čaka vas leto, polno priložnosti in preizkušenj. To bo v vaše življenje prineslo precej mešanih občutij. Ob vsem pa se boste velikokrat počutili, kako najbi se pravilno izrazili, na neki način blagoslovljeni in vzvišeni, saj se bo zgodilo tisto, česar skorajda ne boste pričakovali. Ne delajte si problema, ko se bo treba odločiti. Ravnajte se po notranjem občutku in po vsej verjetnosti bo prav. Ko se za nekaj odločite, tisto naredite, poti nazaj naj ne bo. To pa pomeni, da morate imeti prej, preden začnete ukrepati, jasen cilj. Ste dokaj občutljivi in želite varno okolje. Da to dosežete, morate biti močni. Sprostitve vam bo dala moč, zato o počitnicah razmišljajte preudarno, nato pa uživajte v njih. Jesen je čas, ko bo treba v dom vnesti nekaj novega. Ne kleknite pred odgovornostjo.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Ko boste prepričani, da vas nič več ne more presenetiti, se bo zgodilo pravo to. Morda v službi, morda doma, morda na finančnem področju, kjerkoli. To je opozorilo, da ne boste zaspali, da vas situacija ne ujame nepripravljene. Drugače veliko pozitivnega. Pri sebi boste odkrili nekaj novega, morda kakšen poseben talent ali kaj podobnega. Vaše znamenje vodi sonce, morda je zato vaša značja bleščeča. Včasih nekaj podobnega pričakujete od drugih in tako ne opazite pravočasno, da imate opravka s spletkarjem ali ničvrednežem. Negotovost in dvomi so lahko previdnost, vendar naj v vašem življenju ne prevladajo. V začetku leta boste imeli veliko dela in obveznosti, ki bodo zahtevale veliko energije.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Dobra in slaba presenečenja, ampak pomembno je, da boste v novem letu izpolnili kar nekaj želja in si dobro začinili svoje življenje. Planeti vas bodo vodili po mirnih vodah. Začutili boste praznino po burnem in napornem koncu leta, vendar ne žalujte. Nov val različnih del, opravil, nalog in delovnih problemov se približuje. Leto zaznamovala vaša zvestoba. Zvesti in predani boste svojemu partnerju in svojim načelom in viziji. Sposobni ste kritično opazovati in opaziti nepomembne podrobnosti. Tisti, ki odločajo, se te vaše vrline zavedajo. Sami morate poskrbeti za malo več diplomatske pretkanosti in lisičje zvitosti.

Novo leto bo v znamenju ognja, on bo krojil usodo. Za tiste, ki mencajo, ne bo veliko priložnosti. Zaupajte vase in pot vam bo odprta. Po kitajskem horoskopu bomo prešli 17. februarja iz leta psa v leto svinje, kar pomeni plodnost, neukrotljivost pa tudi radosti bivanja z zahtevo po zdravem načinu življenja.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

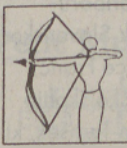
Osredotočite se na sedanjost in ne mislite na pretekle spodelele poskuse, kajti pred vami je obdobje velikih in številnih sprememb. Morda bi si zaželeli malce zatišja? Ne! Prihajajo kaotični dnevi, ko bo treba plavati proti toku. Izkoristite boste morali svoje adute. Dober taktik ste, zato boste znali ob pravem času vnesti harmonijo, ko bodo drugi mislili, da je spor šele na začetku. Na poslovnih sestankih in pogajanjih se zanašajte na svoj šarm in uglajeno komuniciranje. Prijatelji vedo, da ste dober svetovalec. V vašem življenju bo v tem obdobju sreča dokaj pogosta. Tudi nepredvidljivih situacij ne bo manjkalo. Nestabilnost pričakujte konec poletja, ko bo kritično tudi z ljubeznijo. To obdobje nikakor ni priporočljivo za poroko.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Pripravljajte teren za kasnejše zmage. V začetku jih vsekakor ne bo in imeli boste občutek, da nikakor ne napredujete. Pa ni ravno tako. Takšen bo le občutek, saj v začetku leta ne boste ravno na vrhuncu svojih moči. To vas bo pripeljalo v črnogledost in morda celo brezvoljnost. Za takšno gledanje seveda ni zdravila, potrebni so ukrepi. Potrebna bo psihologija, morda bi prebrali kakšen priročnik na to temo. S pozitivno energijo in vztrajnostjo boste lahko previharili viharje in prebrodili težave enostavnije kot si predstavljate. Vaš adut je (včasih pa je to slaba stran) neizprosost. Izkoristite ga pri pogajanjih. Imate očarljiv pogled – ko boste potrebni usluge, boste sposobni omehčati.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Prihajajoče leto zahteva od vas, da se odpravite tudi po neznanih poteh. To pomeni tudi tveganje in poskušanje nekaj novega. Pričakujete lahko veliko sprememb. Tudi duhovnih in duševnih, zato vas bodo nekateri odnosi začeli obremenjevati ali omejevati. Morda boste morali med prijatelji in znanci ali poslovnimi partnerji narediti kakšno čiško. Pomlad je najugodnejše obdobje za sprejemanje pomembnih odločitev. Konec zime posvetite razmisleku o načinu prehranjevanja, morda celo dieti. Tudi v letu 2007 vam bo vaš optimizem prišel prav, ravno tako sposobnost za ocenjevanje razmer. Strelci bodo posebno uspešni predvsem pri študiju ali učenju novega, potovanjih in duhovnem razvoju. Verjetno boste spoznali osebo, ki vam bo razkrila nove skrivnosti življenja.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Pred vami je aktivno in uspešno leto. Do izraza bo prišla ali pa bo imela celo pomembno vlogo v tem letu vaša hudomušnost oziroma šaljivost. Izkoristite svojo potrebo po odgovornem in razumskem ravnanju, povežite jo z neustrašnostjo in počasi, vendar zanesljivo si boste utirali svojo pot naprej. Morda bi bilo dobro, da bi se odločili za redno obiskovanje koncertov ali gledaliških predstav. Verjame, da lahko sedite na dveh stoli. To prepričanje bi lahko nekoliko korigirali. Tisto, kar boste sami naredili, bo zanesljivo. Zato zaupajte vase in ne pričakujte preveč od drugih, ker boste lahko razočarani. S financami previdno, predvsem, če imate možnost ali službo, da upravljate tuji denar. V ljubezni vas čaka sreča in vse kaže, da boste priznali čustva, ki ste jih do zdaj raje skrivali.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Znašli se boste na koncu neke poti, ko bosta potrebna razmislek in odločitev. Razumevanje na duhovnem področju je za vas nadvse pomembno, vendar bo to leto zahtevalo številna prilagajanja. Po drugi strani boste zlahka pridobili somišljenike, ko boste želeli. Predvsem za ženske velja, da bo v njihova srca posijalo sonce, našle bodo sorodno dušo, ljubezen bo vzplamtel. Sicer velja, da vam ne bo poslano z rožicami, če že, pa se boste morali do njih prebiti skozi trnje. Zaupajte sebi in svoji intuiciji in poslušajte notranji glas. Leto bo bolj umirjeno kot lansko – tako hudih pretresov kot v letu 2006 ne bo. Poskrbite za stanovitno zdravje. Zaradi ne preveč zdrave prehrane poskrbite za vitamine.

RIBI

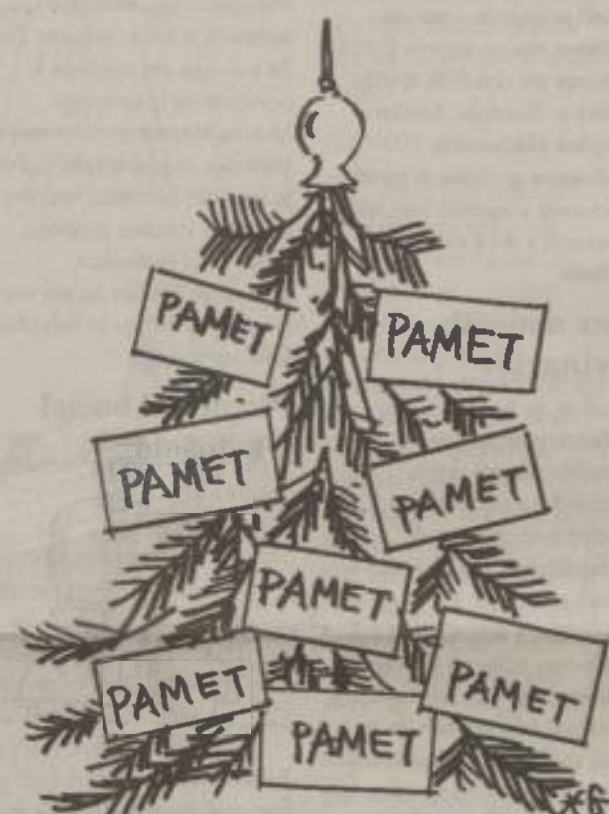
(20. II. – 20. III.)

Za novo leto bodo značilne spremembe. Če boste začutili, da ste z okoliščinami nezadovoljni, se boste hitro odločili za prenovo. Morda selitev, sprememba službe ali študija, konci in začetki novih procesov. Morda bi želeli na ljubezenskem področju zapluti v mirnejše vode, toda pričakujte brzice in morda vas bo ljubezenska puščica zadela kot strela. Leto bo vznemirljivo, zato vam bo prišla prav vaša sposobnost prilagajanja. Radi sanjarite, kar ni nič narobe, saj tako dosegate notranjo sprostitve. Izkoristite svoj pustolovski duh, ki ga večkrat zanemarjate. Upoštevajte partnerjeve želje, tudi če se bodo razlikovale od vaših.

Pa ide pomali h konci. Še par vor, pa de pravio adijo. Tou leto 2006. Pometejo na odpad zgodovine. Slovenci smo veseli. Še malo pa mo meli Evroje. Redne pejeze. Ati mi je eto razlago, ka je tou tak ali tak nika takšega nej. On je že tresti lejt se v »dojčmarka« pa šilingaj računa. Pa je je na čarno kúpüvo. Zaj mo je pa te na bejlo. Pa drobž de tñj neka vreden. Dva evroja so skoron trij kave, ali pa trge špriceri. No pa naj što pravi, ka je Slovenija nej daleč prišla. Pa navaden delavec de na mejsec plačani z enin samin pejnezon – paperon za 500 Evrof. Tou je nej gljif stili, kak je Slovenija zgodba o uspehu. Samo ka moremo. Redki uspejo. Pri nas uspeva pod saksò vladof enin. Če si f pravon momenti f pravoj stranki, se ti nika nemre zgoditi. Poglente samo Dimitrija. Življenska sopotnica našoga dosmrtnoga zunanjoga ministra – bez ograničenja mandata se je dala s službenin avtojon po fasungo voziti, pa še meklou si je kúpila. Če jo sploy zna núcati? Pa te se začajo neštèrni gor prositi, ka se prej tou ne dela. Ja ka van pa ge? Lipou vas prosin. Ka pa malo nazaj se spomnite. Tovarišica Jovanka, kelko lepi mali bundasti pesekof je mejla, pa je njoj što kaj štenkaro. No? Je? Malo morgen. O pameti nemo nanč gučo, nej od moje, pa nej od atijove, še menje pa od družine Rupel.

Tej kecati ka odijo decembra so mi komaj letos gratali zanimivi. Z Miklavžon je se v redi. Tan v začetki decembra prnese ka pač prnese. Šteri so lagoji je še malo parklni spozosagajo, pa tou je se. Vekša naznanka mi je gratala pr farbai. Kakši farbai se spitavlete. Ja poglente Božiček je rdeči. Se strinjate? Kak se nete, če je pa rejsan rdeči. Dedek mraz je

pa bejli. Pa prejh ka so si ga zmislili inda f komunističnoj Rusiji. Pa še ka je f Sibiriji doma. Se ga vjdiñ, kak je cejli trdi pri minus šestdeset. Tù se meni pamet stavi. Kak je te zaj tou. Gnili kapitalizem, boukše povedano Coca Cola si je prej zmisliła Božička. Do tec je je se v redi. Samo ka odi okouli v rdečen kaputi. Eh, tou pa neka ne štima. Vej je pa rdeča bijla rezervejrana za komuniste. Ka de mera puna, je pa Dedek Mraz bejle farbe. Si pa znamo, na šteroj strani so bejli v drugoj bojni bilij. Pa san osto f kmici. Pamet se mi je še inouk stavila. Takšiva dva dobriva bačija kak sta Božiček pa Dedek Mraz talata maloj deci darila v nejpravofarbni kostumaj. Pa ka se ideta? Še njeva nas mata za norca, nej samo politiki. Tak je meni kak diteti, cejli čar tej svetkof doj spadno. Ne vorvien več nika. F toj našoj Sloveniji, ge čiduže bole jasno gračuvle, ka se ne vej šteri so v drugoj bojni gvinali. V novi slovenski zgodovinski knigaj je nej daleč den, da notri napišejo ka so bejli gvinali. Bejli? Ja bejli, gljif f toj farbi, kak je z rdeče Rusije Dedek Mraz. Pa što ma koga zajeb...? Pamet se mi stavlja.

Vači je pa f Sloveniji se super. Končno so podpisali pogodbo, ka mo mij mala slovenska deca lejko merno spali. Za prvo silo so za samo 63 milijarde tolarof (še po staron je tou etak napisano 63.000.000.000, precu nul geste). No po nouvon so pa tej oklepniki skoro šenki v Evroja je tou samo 263 milijonov, Evrojo f seveda. Že pa se lejko pitamo, ge je pamet.

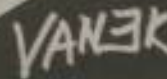
Sega ge puno f Sloveniji. Sega. Samo pameti, čiduže bole falij.

Ka nemo naprej noso Ambrus, pa njuf sakodnevdni resničnostni sov na televiziji. Čako san ka de neposredni prenos rušenja tej njuvi stavb tan, bar na POPI, če že nej na RTV-ji. Te pa občani pregledavlejo policaje. Pa se ge pijtan: »Ge je tñ pamet?«

Od Hotize se mi tñj ne guči. Pa od specialcof ka so tan ribe lovili. Ka san že san sebi dosaden, se še inouk pijtan: »Pa ge je tñ, zaj že znate ka misln?«

P.S. Nemo van več nika pijso, pa znan ka bi lejko. Friški bojte pa zdravi bojte v nouvon 2007. Se de nači po nouvon leti. Če drñjgo nej, do eni meli pune žepke Evrojo f, velka večina pa namesto 200.000 tolarof, samo 800 Evrojo f minusa na banki.

Vanek, ma vas rad.

Januar

Februar

Marec

April

Maj

Junij

Damijan & Horvat

Smo že imeli nekaj visokih funkcionarjev in celo ministra, toda da bi imeli ministra pomembnega resorja, kateremu bi bil v oporo državni sekretar, ravno tako naše gore list, pa še ne. No, zdaj to imamo. Oba doktorja znanosti sta z naše okrogline. Jože P. Damijan, minister brez listnice, in Andrej Horvat sta tandem, ki bosta v gospodarstvu in strategiji razvoja Slovenija poskušala - v vladi J. Janše - postaviti stvari na svoje mesto.

Priznanje Arcontu

V ljubljanski mestni hiši, pri županji Danici Simčič, je direktor družbe I, d. o. o, Dun Brandstreet Marko Batista podelil priznanje - najvišjo bonitetno oceno za leto 2005. Priznanje sta dobili še družbi Medex in Gorenje. Analizo discipline plačevanja, likvidnostno situacijo in trend poslovanja v zadnjih treh letih so opravili v 444 slovenskih družbah.

Brez motečih novinarjev

Sestali so se župani, da bi končno konstituirali in institucionalizirali regijo. Ustanovili so regionalni razvojni svet, imenovali predsedstvo in predsednika ter sprejeli poslovnik. O mogoče pomembnem dogodku - ustanovitve Pomurja kot regije verjetno to je - so bili novinarji obveščeni šele po treh dneh. Zakaj so to dejanje opravili župani v strogi ilegali, nikomur ni jasno, saj ni šlo za državni udar ali kaj podobnega.

Ovca s štirimi mladiči

Marku Škrobarju, ki pri mami na Janževem Vrhu goji ovce, se je zgodil nenavadno srečen dogodek. Ovca, po imenu Bela, je skotila štiri mladiče, kar je prava redkost, saj ima ovca po navadi enega ali dva, redkeje tri mladiče. Vsi štirje, ena ženska in trije moški potomci, se dobro počutijo, dobivati pa morajo dodatno umetno hrano, saj ima mama Bela premalo mleka. Med obiskom je oven Dino ponosno počival v drugem kotu.

Pisal: Jožef
Risal: Endre

Kipar Bratuša nagrajen

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika je stal med nagrajenci v Cankarjevem domu v Ljubljani tudi »naš« kipar Mirko Bratuša. Kipar iz Negove je prejel nagrado Prešernovega sklada za letošnje leto za razstavo Neimenovanih kipov v madridski galeriji Circulo de Bellas Artes. Dvakrat je že bil nominiran, zdaj, tretjič mu je uspelo. Poleg tega dosežka si Mirko šteje v čast še delo pri izgradnji svojega ateljeja v Vodicah.

V Beltincih dobili ravnateljico

Po številnih peripetijah okrog imenovanja ravnateljice OŠ Beltincih je šolski minister Zver že v drugo dal soglasje k ponovnemu imenovanju Marice Horvat za ravnateljico beltinske osnovne šole. Tako se je končala približno leto dni trajajoča lokalna politična igrlica med beltinskim občinskim svetom na eni strani ter svetom staršev in kolektivom šole na drugi.

Plemeniti bo šel v avtošolo

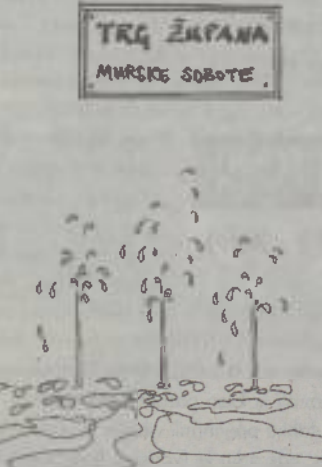
Tako se je začelo: parlamentarec Jelinčič se je lanskega januarja mudil v naših krajih, predvsem v vinorodnih. Ker je menda preveč vijugal, ga ustavijo možje postave in mu ukažejo preizkus alkoholiziranosti, kar Zmago odkloni in na koncu mu sodnik za prekrške, kot velja za vse navadne smrtnike, zaračuna 90 tisočakov in odvzem vozniškega dovoljenja. Pravnomočno se je zadeva končala, kot je zahteval sodnika za prekrške, ta mesec.

Tragična smrt stark

Ob zadnjem primeru smrti dveh ženičk, ene iz Skakovec, druge iz Gaberja, bi se morali zamisliti, morda pa bi nas lahko bilo sram. Antonija Borovnjak je živel v hiši ob Kučnici. Zadušila je ob sveči, ko je zagorela posteljnina. Hiša nima ne vode ne elektrike. Mrtvo je našel sin, ki živi na vozičku v Soboti. Ana Kopinja (72) je dobivala pokojnino in socialo pomoč. Utonila je v nezavarovanem vodnjaku na domačem dvorišču.

Ime trga

Zdaj je že jasno, da bo dobila Sobota družaben prostor za večja srečanja ali le za posedanja. Urejanje mestnega trga lepo napreduje, do poletja naj bi dobil tudi fontano s tremi ali šestimi vodnimi vreli. Za kakšen širši razpis podobe trga ni bilo denarja, je pa izdelek Projektivnega biroja še kar sprejemljiv. Za ime trga so bodo verjetno še lomila kopja, občina pa obljublja, da se bo ime izbralo z natečajem.

Poslanski klub

Pomurski poslanci - pet jih je - so po zgledu nekaterih kolegov sprejeli poslovnik o delovanju članov kluba. Enajst členov govori o dolžnostih in pravilih obnašanja naših poslancev. Dobili se bodo pred sejo državnega zbora ter poskušali uskladiti stališča in mnenja. Po možnosti s konsenzom, če pa ne bo šlo, pa z večino opredeljenih glasov. O tem, da so poslanci različnih političnih barv in da jih še kako obvezuje strankarska disciplina, ni bilo govora.

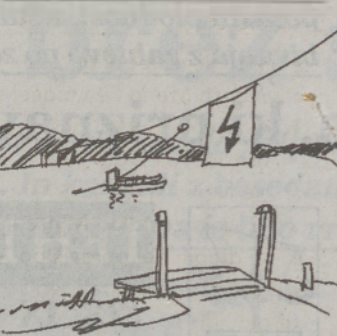
Pretepli Činča

Dopolodne, ko je šel po časopis, da zve, kaj piše o njem kot dobitniku nagrade Viktor za televizijsko osebnost, se ga je pred soboškim centrom Šavel s pestmi in brcami lotil Rom. Činč je obležal nezavesten, pozneje pa so ga oskrbeli v bolnišnici. Na glavi je dobil več šivov. Roma, po imenu Kubanec, so menda pri dejanju spodbujale Rominje, ki prodajajo na tržnici.

Drnovšek na Cankovi

Najprej je bil sprejem, kot se spodobi: opravi ga županski trio, domači Vogrinčič ter gosta Štihec in Halb, ter župnik Zrim, ki začne enkratni dogodek z besedami: »Z mislimi smo v Darfurju ...« Po maši se je nadaljevalo v gasilskem domu, kjer je bila sklepna prireditve akcije zbiranja pomoči trpečim otrokom v Sudanu. Lepa gesta predsednika Slovenije, vsi živeči na Cankovi pa bržčas v svojem življenju ne bodo doživeli česa podobnega.

Kaj bo z Muro?

Medtem ko je dalo slovensko ministrstvo za okolje in prostor Dravskim elektrarnam koncesijo za dovoljenje izrabe Mure v energetske namene, je avstrijsko okoljsko ministrstvo ugotovilo, da je bilo poseganje v naravo okrog Mure zgrešeno in da je treba zdaj z novimi ukrepi napako odpraviti. Eden od ukrepov je tudi mrtvi rokav v bližini avstrijske Radgone. Minister Podobnik pa raje sadi lipe pri Jorasu ...

Murska Sobota škofija

Sveti sedež je 7. aprila objavil, da je papež Benedikt XVI. ustanovil v Sloveniji tri nove škofije. To je javnosti natanko ob dvanajstih v Mariboru sporočil predsednik Slovenske škofovske konference Franc Kramberger. Soboško škofijo bo vodil dr. Marjan Turnšek, ki bo odslej tudi administrator župnije Razkrižje. Med prvimi so ob imenovanju novemu škofu čestitali pomurski bogoslovci.

Za starejše občane

Občina Gornja Radgona je uspela dobiti partnerja za gradnjo doma starejših občanov. Ustanovili so družbo Dom, d. o. o., v kateri bo imela občina 51-odstoten delež, partner Stavbar Gradnje iz Maribora pa bo vložil 240 milijonov tolarjev. Gradnja se bo začela še letos. Objekt, v katerem bo 150 postelj v kombinaciji z varovanimi stanovanji, bo stal ob vrtovih na Tratah.

Polom Irca v Lendavi

Irski poslovnež in lastnik lendavskega podjetja za izdelovanje predpražnikov Matshop, James D. Donnelly, je delavcem po pošti poslal obvestilo, da jih bo odpustil. To je začetek konca velikih načrtov poslovneža iz Dublina, ki je v prostorih dolgovaške opekarne nameraval narediti velik proizvodno-distribucijski center, ki bi segal vse do Italije in Turčije.

Iz vojaka v diplomata

Načelnik generalštaba Slovenske vojske, generalmajor Ladislav Lipič, odhaja po dogovoru z ministrom na nov položaj, ki pa ne bo vojaški. Postal bo slovenski veleposlanik na Madžarskem, kjer bo zamenjal Andreja Gerenčerja, kateremu vsak čas poteče mandat. Po šestih letih tako zahtevne službe, pravi Lipič, je treba mesto prepustiti drugemu. Izpolnil sem vse cilje, ki sem si jih zadal, zato zadovoljen odhajam.

Negovski in madžarski otroci

Podjetniško razvojna agencija Gornja Radgona je bila izbrana za izvedbo projekta Phare - čezmejno sodelovanje z naslovom Doživljajski in izobraževalni zeliščni park Negova. Na taboru je sodelovalo petdeset slovenskih in madžarskih otrok, ki so se v skupinah ukvarjali z zelišči in zeliščarstvom. Spoznavali so literaturo, recepture in poslušali predavanja. Ob negovskem gradu že nekaj časa intenzivno urejajo zeliščni vrt, na katerem bo tristo označenih gredic.

Stadion v Lendavi

V Lendavi so predali namenu obnovljen nogometni stadion. Stadion je prava lepotica, ki ima na voljo 1254 sedežev in vse spremljajoče prostore - od garderob, umivalnic do sobe za tiskovne konference. Sredstva za prenovo je zagotovila občina, začetni udarec otvoritvene tekme Nafta - Maribor PL pa je izvedel 85-letni Jože Gerenčer, nekdanji nogometaš iz zlate generacije Lendavčanov.

Spet Guinnessov rekord

Točno opoldne tistega majskega petka je v 36 slovenskih mestih četvorko zaplesalo 19.220 plesalk in plesalcev. Pridružili so se jim tudi maturantje iz Avstrije, Madžarske, Hrvaške ter Srbije in Črne gore. Tako je za Guinnessov rekord plesalo v 5907 četvorkah 23.628 mladih iz petih držav. Pri rušenju rekorda so sodelovali tudi dijaki pomurskih srednjih šol.

Okupirali Celovec

33. Vestnikov vlak je letos popeljal 450 potnikov na avstrijsko Koroško. Ogleдали so si Celovec z vsemi znamenitostmi, vštveši Minimundus - svet v malem, ki ima 171 modelov najlepših svetovnih zgradb, pomanjšanih v merilu 1 : 25. Najstarejša udeleženka izleta je bila 83-letna Darinka Klepec Šarkanj, ki je na izlet prijavila tudi sina. Sin, že tudi prileten gospod, živi z ženo Nemko na Floridi v ZDA. Tudi onadva sta bila nad izletom navdušena.

Spremembe pri NK Nafta

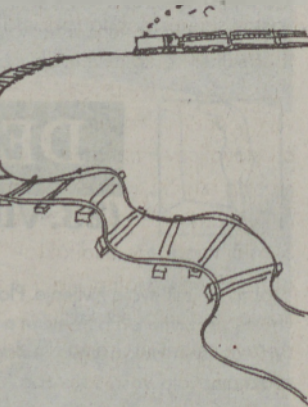
Na trenerski klopi lendavskega prvoligaša je prišlo do spremembe. Trenerja Vojislava Simeunoviča je zamenjal njegov dosedanj pomočnik Bojan Malačič. Temu bo odslej pomagal Bogdan Črnko, ki prihaja iz NK Mura 05, kjer se je ukvarjal z mladinsko ekipo. Po dogovoru bo Malačič vodil ekipo do konca naslednje sezone. Nafta je že začela priprave na novo sezono z manjšimi spremembami v ekipi.

V Apačah izžvižgali Simiča

V apaški športni dvorani se je zbralo blizu sedemsto slovenskih državljanov, ki začasno delajo v Avstriji. Njihove težave so se dodatno povečale, ko je država z davki začela segati tudi po njihovih zaslužkih v tujini. Kot pravijo, jih država obravnava kot drugorazredne, saj jih bo dvakrat obdavčila. Ivana Simiča, prvega moža Dursa, ki je prišel poslušat in razlagat, so ob prihodu izžvižgali, pozneje pa so mu le prisluhnili. Očitno juha ne bo tako vroča, kot se je skuhala.

Vročina, vročina

Zaradi visokih temperatur so se na delu železniške proge pred Ljutomerom zvile tračnice. Ker bi zaradi izbokline na progi lahko prišlo do iztirjenja vlaka, so večerni potniški vlak iz Ljubljane do Sobote ustavili za toliko časa, da so progo popravili. Potniki so se do končne postaje pripeljali s slabo uro zamude. Tračnice se v teh vročih dneh segrejejo tudi do petdeset stopinj Celzija, pravijo pa tudi, da je material že precej dotrajan.

Dogodki, ki (ni)so v letu 2006

Julij

Milica ni kriva

Sodnik Branko Reisman je razsodil: »Obtožena z razumno verjetnostjo ni storila očitanih dejanj.« Zagovornik Krstič: »Predsednik senata je dobro pojasnil razloge za oprostilno sodbo.« Milica: »Ne da se opisati, kakšni so bili občutki, ko se je v medijih prvič pisalo o tem ...« Tisti, ki so umor storili, so priznali in so v zaporu. Kdo je naročil, da Janka Makoterja spravijo na oni svet, ostane skrivnost. Za vedno ali pa čez sedem let ...?

Slovenski evro rojen

Na zasiedanju v Bruslju so finančni ministri Evropske unije našemu ministru Bajuku slovesno prižgali zeleno luč, da s 1. januarjem Slovenija stopi kot 13. članica v evroobmočje. Ob slovesnosti je v predverju evropske palače na paradni razstavi slovenskih vin in kulinaričnih specialitet Franc Puhar iz Bogojine predstavil prekmurski vinorodni okoliš. Ob modrem pinotu in traminu so evropski politiki poskusili še prekmursko gibanico in perece.

Smilja živa in zdrava

Številnih govoric, vprašanj in namigovanj, kaj je z nekdanjo voditeljico in glasbeno urednico, je bilo konec, ko je Vestnik objavil celostranski pogovor z njo. Zdaj živi v Loki pri Mengšu. Nekdanji prvi glas Murskega vala je trenutno voditeljica televizijske oddaje Vsakdanjik in praznik. Je tudi urednica, scenaristka in voditeljica v razvedrilnem programu TV Slovenija. Te dni bo srečala – abrahama.

Priznanje šlo na Kamenščak

Jožica Ficko iz Spodnjega Kamenščaka je dobila posebno priznanje Mladinskega sveta Slovenije, s katerim so jo razglasili za »naj« prostovoljko v eni od kategorij. Laskavi naslov si je pridobila (pridelala) z delom pri prenovi Mladinskega centra Prlekije in uspešnem motiviranju prostovoljcev. Priznanje bi ji morala izročiti minister Drobnič in ljubljanska županja Danica Simšič, vendar je bila takrat opravičeno odsotna. Zdaj je to »delo« v domačem kraju opravil sekretar Urada RS za mladino.

Avgust

Pokol v Negovi

Potepuški nemški ovčar in doberman sta na posestvu Špilakovih v Negovi krvavo razmesarila 32 ovac. Preskočila sta jekleno ograjo, bodečo žico in električnega pastirja ter začela svoj morilski pohod. Ko je gospodar prišel na prizorišče, je zagledal ovce, ki so ležale razmesarjene vsenaokrog, nekatere so v strošnih mukah šele poginjale, tako da je moral gospodar poklicati na pomoč lovce.

Spet oprostilna sodba

»Obtožnica je velika domneva, ki je zgrajena na izjavah problematičnih anonimnih prič,« je med drugim povedal sodnik Branko Palatin, ko je razsodil, da peterica obtoženih poskusa umora Mira Petka – zgodilo se je pozimi v Slovenj Gradcu – ni kriva. Zdaj se je neuradno zvedelo, da je Višje sodišče v Mariboru oprostilno sodbo potrdilo. Pred leti je takratni minister Šter rekel, da storilec že diha po ovrtnik

Prekmurje 1919–2006

Park pred gradom v Beltincih je bil prizorišče osrednje državne proslave ob obletnici združitve Prekmurja z matico. Letos smo dogodek prvič praznovali kot državni praznik. Množica obiskovalcev je na odru spremljala simbolno dogajanje izpred sedemdesetih let, kot je določila pariška mirovna konferenca. Zvrstilo se je dvesto nastopajočih – od profesionalnih pevcev, igralcev do amaterjev. Slovesnost je nato prerasla v ljudsko slavo.

Devetsto let Boračeve

Boračevska kapelica je bila postavljena leta 1984 in posvečena Mariji Vnebovzeti. Na ta dan se zberejo domačini in okoličani k sveti maši in prijateljskemu druženju. Letošnje praznovanje je bilo še posebno slovesno, saj je sovpadalo z 900-letnico kraja, ki je bil prvič omenjen leta 1106 v prepisu listine šentpavelskega samostana z omembo krajev Negova, Boračeva, Plitvica in Segovci.

September

Nasip, Janša, Sanader

Na Hotizi nič novega, bi napisal Erich Maria Remarque, če bi še živel in če bi si prišel ogledat zadeve okrog tukajšnje meje. Hrvati so zgradili svojo cesto do Mirišča in nekaj drugih del opravili po svoje. Ker je začelo vreti, sta se tukaj oglasila naš in hrvaški premier in se dogovorila o skupni gradnji nasipov, kot da bil bi samo to glavni problem. Nekateri govorijo o gradnji drugega mostu čez Muro, okrepljena policija nekaj čuva

Naj... domačija 2006

Pri Mihaukovi, kot po domače pravijo Gomboševim v Gerlincih, je bila sklepna prireditelj te Vestnikove akcije. Na domačiji se je zbralo več tisoč obiskovalcev in ministrica Marija Lukačič. Družina Gomboševih je znana po skromnosti in radodarnosti, prevevajo pa jih tudi razumnost, srčnost in druge pozitivne lastnosti, zaradi katerih jih je komisija razglasila za naj...

Petič Murin trener

Milan Koblencec je spet postal trener soboških nogometašev. »Kmalu se bo pokazalo, ali bo moj način dela uspešen, saj ima vsak trener svoj pristop. V to moštvo bom vložil vse svoje izkušnje in znanje. Muri 05 ni mesto, kjer je sedaj, že zaradi kluba z dolgoletno tradicijo. Klub se mora graditi počasi, ampak zanesljivo, saj se hiša, ki se gradi hitro, lahko zruši. Verjamem, da bo do leta 2008 ustvarjeno prvotigaško moštvo,« in tako naprej je povedal na tiskovni konferenci novi trener.

Hotel Livada Prestige *****

Družba Terme 3000 iz Moravskih Toplic je odprla prvi zdraviliški hotel s petimi zvezdicami v Sloveniji in kar je še pomembnejše, to je prvi hotel na svetu, ki ima termalno vodo v vsaki sobi. Je najvišje kategorije in vreden 4,8 milijarde tolarjev, zato ni čudno, da ga je odprl sam predsednik slovenske vlade. Hotel ima 122 nadstandardnih sob, opremljenih s stilskim pohištvo, LCD-televizorjem in priključkom na internet. Zaposlili so 110 delavcev.

Oktober

Dravsko-pomurska gazela 2006

Najhitreje rastoče podjetje v regiji in četrti finalist izbora Slovenska gazela 2006 je podjetje GMT, d. o. o., iz Murske Sobote. V petnajstih letih se je razvilo v enega vodilnih pri uvozu, izvozu in prodaji nadomestnih delov ter dodatne opreme za motorna vozila ter olj in maziv. GMT ima sedem lastnih in eno franšizno trgovino. V ožji izbor se je prebila tudi turistična agencija Intelkta.

Severini petelinji ples

H koncu gre snemanje filma Petelinji zajtrk. V zgodbi iz Lajnsčkovke uspešnice bo neke vrste vrhunec verjetno tudi Severin koncert, ki se je dejansko zgodil v Ferijevev romanu. Tako je na koncertu v Mariboru Severina odigrala in odpela filmsko Severino, kar pa ji ni bilo težko, saj je že dokazala, da je večja tako odrskih desk kot tudi filmskih kamer. Koncert je minil v vsesplošnem zadovoljstvu poslušalcev, Severine, avtorja romana in režiserja.

V Radgoni odprli Špital

Gornja Radgona je bogatejša za objekt, ki ima veliko zgodovinsko vrednost. Po dolgotrajnem proučevanju in rekonstrukciji so končno predali namenu Špital, stavbo, zgrajeno v začetku srednjega veka. Stavba je v zgodovini služila različnim namenom, bila je tudi bolnišnica za ubožne. Zdaj je v njej zbirka likovnih del, uredili pa so tudi vinoteko. Stalno muzejsko zbirko bodo v sodelovanju s soboškim pokrajinskim muzejem postavili prihodnje leto.

Občani prijavi župana

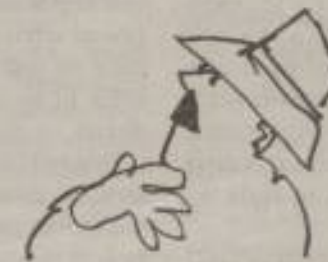
Redko se zgodi, da občani svojega župana zatožijo policiji. To se je zdaj zgodilo. V Soboti, županu Stihcu. Glasnik tukajšnje policije je potrdil, da je prišla pisna prijava. Menda ga občani obtožujejo zaradi podrtja platan v Slovenski ulici in zaradi odločitve, naj se pred volitvami v Soboti ne kaznujejo parkirni prekrški. Zadeva je lahko resna, verjetno pa bo bolj držalo, da je smešna in spada k povolilni umiritvi tresenja tal.

November

Nora krava ali kdo drug?

Veterinarska uprava Republike Slovenije je dobila obvestilo, da so avstrijske službe ob zakolu v Gradcu pri eni od krav s kmetije z območja Murske Sobote s hitrimi testi ugotovile bolezen BSE. Novico o tem je objavila Slovenska tiskovna agencija. Direktorica VURSA-a Vida Čedonič Špelič je povedala, da so že ukrepali in prepovedali vsakršen promet z živalmi s te kmetije. Po velikem preplahu se je pozneje zvedelo, da je uboga krava z Dravskega polja.

Avtocesta leta 2008

Družba za avtoceste v Sloveniji je sklenila pogodbo za izgradnjo zadnjega odseka pomurske avtoceste med Lendavo in Picami. Med izvajalci bo tudi SGP Pomgrad. Z gradnjo bodo začeli takoj ... Tako bo zdaj »v delu« celotna avtocesta A5 Maribor–Pince in bo, predvidoma, predana namenu konec leta 2008. Celotna cesta bo vredna 175,3 milijarde tolarjev.

Pleskarji za bolnišnico

V soboški bolnišnici je potekalo osmo državno tekmovanje slovenskih slikopleskarjev. Devetdeset tekmovalcev je prepleskalo hodnike, ambulante in sobe, prebarvali pa so tudi vrata in podboje. Sodelovalo je šestnajst ekip, najboljši tekmovalci pa so iz ekipe Majdič iz Mengša. Vrednost opravljenih del z materialom znaša okrog osem milijonov tolarjev ... tekmovalce je prišel pozdravit tudi minister Bručan.

Odprli Maximus

Med Mursko Soboto in Črnelavci so odprli novo trgovsko središče Maximus. Odprtje Sparove trgovine in številnih drugih v tem objektu pa je le začetek izgradnje največjega pomurskega trgovskega središča. Čez dve leti bodo tukaj stale velike trgovine s tehničnim blagom, pohištvo in še marsičim. Vse skupaj bo na 9500 kvadratnih metrih površine.

December

Marko Slavič pod drobnogledom

Soboško okrožno sodišče je na oglasno desko pribilo sklep o prisilni poravnavi za družbo MS Ključarovci. Družba je prezadolžena in ima že dalj časa likvidnostne težave. Osemindemdeset odstotkov upnikov je ugotovilo, da je to edini način, da se stvari uredijo, kolikor se pač dajo, saj so zadeve dokaj zapletene. Tu je tudi zgodba o tem, kako so hčerinske družbe postale lastnice svoje matere in tako dalje.

Kocon na čelu naših Madžarov

Na ustanovni seji sveta Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti so izmed treh kandidatov izvolili za predsednika Jožeta Kocona. »V tem mandatu želim doseči enotnost, in da več ne govorimo o goričkih in lendavskih Madžarih, ampak o Madžarih, ki živijo v Prekmurju,« je povedal J. K. ob imenovanju. Poudaril je tudi sodelovanje z župani v občinah, kjer živita oba naroda.

Razstava svetovnega formata

V soboški Galeriji so zaprli razstavo erotičnega opusa Draga Tršarja Umik v zasebno. Tršarjeva razstava je bila enkratna in neponovljiva zato, ker so bila nekatera dela postavljena na ogled prvič in zadnjič. Razstava pa je razkrila tudi dejstvo, kako ignorantsko se mediji vedejo do pomembnih dogodkov, ki se ne zgodijo v središču, ampak na periferiji.

Dogodki in osebe
v njih so izbrani
na ključno in po ključu.

pretresli svet(a) ob Muri

Svet digitalnih tehnologij

Čas obdarovanja in druženja

V teh prazničnih časih se spet podajamo v lov za primernimi darili za svoje najbližje. Vsak je vesel, ko se ga nekdo spomni in mu s tem pokaže, da mu nekaj pomeni. Naj bo to skromno darilce, izkazana pozornost ali tudi kaj dragega, vsak se lahko odloči po svojih željah in zmožnostih. Vse več daril je s področja tehnike, zato bomo naredili kratek pregled tega področja.

Za ljubitelje glasbe lahko izberemo predvajalnik mp3. Tu vodi Apple-ov iPod v različno velikih in zmogljivih oblikah. Seveda je tudi precej drugih cenejših in nekoliko manj znanih proizvajalcev. Za bolj filmsko usmerjene je na voljo paleta prenosnih predvajalnikov videa. So majhni, lahki in z dovolj velikim zaslonom za ogled filmov. Uporabljajo lahko cd oz. dvd-je ali pa pomnilnik Flash. Kot izbira so lahko tudi kakšne boljše slušalke (ušesne ali tiste za na glavo), brez katerih iz teh napravic seveda ne bo dobrega zvoka.

Telefon je lahko lepo darilo, pa še zelo koristno povrh. Odločiti se moramo le, ali naj bo poslovni z mnogo funkcijami, modni lepega videza, multimedijski s fotoaparatom in kamero, bolj mladinski ali pa čisto osnovni. V splošnem se zmogljivost telefonov povečuje in čuti se trend združevanja multimedije, interneta in telefoniranja. Mnoge nove dobimo v paketu z naročnino, zelo močan in koristen pa je tudi trg rabljenih telefonov.

Vedno več je tudi prenosnih naprav GPS. Kdor se veliko vozi ali potuje po svetu, bo zagotovo vesel naprave, ki mu pokaže pot, zaigra priljubljeno glasbo ali zavrti film. Za avtomobiliste je zanimiva tudi prenosna diagnostična naprava (carMD). Vključimo jo v avtomobilski računalnik in nam prebere njegovo »zdravstveno stanje«.

Pri fotoaparatih je pomembno poznati želje in fotografske sposobnosti osebe, ki jo želimo obdariti. Ponudba obsega majhne kompaktne fotoaparate za začetnike, tiste malo večje z več funkcijami za amaterje, osnovne zrcalno-reflekse za polprofesionalne in tiste najdražje zrcalno-refleksne za profesionalno uporabo. Ne glejte le na število megapikslov, ampak tudi na funkcije, optični zoom, pomnilniške kartice in tipe vmesnikov. Tudi večja pomnilniška kartica je lahko koristno darilo. Tu

omenimo tudi množico različnih digitalnih videokamer. V osnovi lahko izbiramo med različnimi standardi posnetkov, različnimi mediji shranjevanja in ločljivostjo slike. Vedno bolj priljubljene so tudi kamere web za komunikacijo po internetu.

Za ljubitelje slik bo primeren tudi tiskalnik. Izbiramo lahko med univerzalnimi, ki tiskajo besedila in slike, med fototiskalniki, ki so specializirani za fotografije in se lahko priključijo tudi neposredno na fotoaparat, ter med multifunkcijskimi, ki znajo tiskati, skenirati, fotokopirati in nekateri še faksirati.

Ploski televizorji so že skoraj preplavili trgovine. So dražje darilo, vendar lahko s pravo izbiro televizorja LCD ali plasma (diagonala več kot en meter) nekoga prijetno presenetimo. Paziti je potrebno na velikost, ločljivost, svetilnost in digitalni standard HD Ready oz. HDTV.

Za malo mlajše so tu igralne konzole. Poleg igrice ponujajo tudi že glasbo, filme in internet. Ponudba je: močnejša Microsoft XBox 360 in Sony Playstation 3 ter za igrice primernejši Nintendo Wii. Seveda ne pozabimo na možnost nakupa osebnega računalnika oz. glede na potrebe prenosnika. Vedeti moramo le, za kaj ga bo obdarovanec uporabljal, saj sta od tega precej odvisni cena in zmogljivost. Zadnje čase so tudi zelo popularni majhni diski USB, ki so zelo koristno in dokaj poceni darilo.

Praznična »opravila« so lahko zelo stresna, zato je dobro vnaprej vedeti, kaj želimo in za koga. Seveda naj bosta na prvem mestu dobrosrčnost in pozornost do bližnjih in ne materialnost, zato ne pretiravajmo glede na svoje zmožnosti. Želim vam čim več domišljije ter veselih družinskih in prijateljskih trenutkov. V prihaja-jočem letu pa izpolnitev vaših najbolj skritih želja.

 Dr. Matej Gomboši

Z našega štedilnika

Hladna predjed – Pečena gosja jetra z waldorfsko solato

Sestavine: 400 g gosjih jeter, 10 cl gosje masti, 10 cl mleka, 2 stroke česna, 100 g gomolja zelene, 200 g jabolčk, 30 g sveže zelene paprike, 1 manjši paradižnik, sol 1 limone, po 1 jušno žličko kisle smetane in majoneze, poper, sol, ščepec sladkorja, 3 cl konjaka
Dekoracija: solatni listi, orehova jedrca, peteršiljevo zelenje

Gosja jetra čez noč mariniramo v mleku. Mast razpustimo in na njej z vseh strani popečemo gosja jetra. Jetrom dodamo česen in vse skupaj postavimo v pečico in na zmerni temperaturi pečemo še dobrih 15 minut. Pečena jetra ohladimo. Gomolj zelene očistimo in operemo ter ga skupaj z jabolkom, papriko in paradižnikom narežemo na drobne kocke. Solato začínimo in pokapljamo z limoninim sokom ter povežemo z majonezo in smetano. Na krožnik razporedimo liste solate in nanj naložimo solato. Ohlajena gosja jetra narežemo na rezine in jih dekorativno naložimo na pripravljeno solatno podlogo. Dekoriramo z orehovimi jedrci in peteršiljevim zelenjem.

Juha – Brokolijeva kremna juha s profiteroli

Sestavine: 400 g brokolija, 150 cl jušne ali zelenjavne osnove, 30 g masla, 20 g moke, sol, poper, muškatni orešek, 10 cl sladke smetane za kuhanje
Profiteroli: 20 cl vode, sol, 70 g masla, 100 g moke, 3 drobna jajca

Brokoli na drobno nacetkamo in ga pristavimo v jušno osnovo. Začinimo in kuhamo dobrih 20 minut. Ko je brokoli mehak, ga s paličnim mešalnikom dobro spiriramo. Posebej na maslu prepražimo moko in pripravljeno prežganje pazljivo vlijemo v juho, prevremo in nazadnje juho izboljšamo s smetano. K juhi ponudimo profiterole.

Priprava profiterolov: vodo pristavimo, solimo in dodamo maslo. Ko zavre, vanjo vkuhamo moko. Mešamo, da nastane kepa. Nekoliko ohlajeni masi primešamo jajca. Maso dobro razmešamo in napolnimo v dresirno vrečko z zvezdastim tulcem. Na pekač, obložen s peki papirjem, nabrizgamo zelo drobne zvezdice, ki jih v srednje vroči pečici zlato-rumeno spečemo.

Topla predjed – Praznična postrv

Sestavine: 4 postrvi (pribl. 1,2 kg), sol, poper, 1 limona, 2 žlici medu, 4 žlice mleka, 150 g suhih medenjakov, 200 g očiščenih mandljev, 50 g masla, po eno hruško, jabolčko, pomarančo

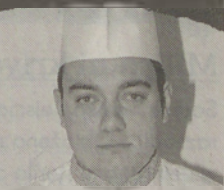
Postrvi začínimo. Medenjake in mandeljne grobo zmeljemo ter navlažimo z medom in mlekom. V pripravljeni masi povaljamo postrvi ter jih položimo v pekač. V srednje vroči pečici jih pečemo približno 20 minut. Sadje operemo, očistimo in narežemo na krhle. Na maslu narezano sadje popečemo in ponudimo s postrvmi.

Glavna jed – Srnin file iz brinove kvaše

Sestavine: 800 g srninega fileja, 10 cl rastlinskega olja, timijan, rožmarin, brinove jagode, 10 g suhe jušne zelenjave, 20 cl portovca, 20 cl mesne osnove, 1 čajna žlička škrobne moke

Srnin file začínimo z brinovimi jagodami in narezano jušno zelenjavo. Zalijemo z vinom in pokapamo z oljem. Tako pripravljen srnin file pustimo marinirati vsaj 24 ur. Mariniran srnin file na vročem olju z vseh strani popečemo, položimo v globok pekač in obložimo z zelenjavo iz marinade. Podlijemo z nekaj vode, z meso osnovo ter pokrito v pečici dušimo do mehkega. Omako oziroma sok od pečenja pretlačimo in po potrebi zgostimo s

Boštjan Režonja,
kuhar
v lendavskem
hotelu Lipa

podmetom iz škrobne moke. Srnin file primerno narežemo in ponudimo s pripravljeno omako.

Priloga – Pečen mladi krompir s porom

Sestavine: 600 g krompirja, 200 g pora, 2 stroka česna, 2 šopka svežega drobnjaka, sol, poper, kumina, olje za peko

Krompir operemo in narežemo na krhle. Začinjenega naložimo v pomaščen pekač in pečemo 20 minut. Por operemo in narežemo na kolobarje. Dodamo ga krompirju med peko, zadnjih 10 minut.

Solata – Pečena- solata

Sestavine: 2 manjša jajčevca, 1 zelena in 1 rdeča sveža paprika, 2 manjši bučki cukini, sol, poper, oljčno olje, 1 limona, beli balzamični kis, šopek sveže bazilike

Jajčevce in cukinije narežemo na 0,5 cm debele kolobarje, začínimo ter na oljčnem olju z obeh strani popečemo. Pečene kolobarje takoj izmenično nalagamo na solatne krožnike. Papriko narežemo na trakove, ki jih prav tako na olju popečemo ter razporedimo po kolobarjih jajčevca in cukinijev. Pripravljeno solato pokapljamo z limoninim sokom ali balzamičnim kisom, dekoriramo s svežimi bazilikinimi listi in še toplo ponudimo.

Sladica – Makov puding s figami

Sestavine: 8 jajc, 100 g sladkorja, 50 g želatine, 50 g mletega maka, 60 cl sladke smetane, 10 cl pomarančnega likerja, 6 suhih fig, 200 g bele čokolade, 1 vanilin, 30 g rozin, naribana lupina 1 pomaranče

Omaka: 10 cl pomarančnega likerja, sok in meso 1 pomaranče, 5 cl vode, pol žličke škrobne moke

Drugo: modelčki za puding, margarina za modelčke ali prozorna folija

Dekoracija: sveži metin listi, čokoladni prelivi

Suhe fige narežemo na manjše kose, dodamo rozine in prepojimo s pomarančnim likerjem. Dodamo tudi naribano pomarančno lupino. Jajca s sladkorjem in vanilinom nad soparo stepamo tako dolgo, da dobimo gosto, kompaktno peno. Odstavimo in peni med mešanjem dodajamo ožeto, poprej namočeno želatino. Masi postopoma primešamo še mleti mak in stepeno sladko smetano. Vse sestavine dodajamo pazljivo, da se masa ne sesede. Modelčke za puding namažemo z margarino ali obložimo s folijo in napolnimo z makovo maso. Modelčke takoj postavimo na hladno. Ko vidimo, da se masa začenja strjevati, z žličko v vsak puding nadevamo pripravljeno mešanico fig in rozin, tako da bo nadev v končni fazi na sredini pudinga. Pudinge hladimo vsaj nekaj ur. Ko so ohlajeni in strjeni, jih zvrnemo iz modelčkov ter prelijemo z raztopljeno belo čokolado. Na krožnik položimo makov puding, oblijemo z omako ter dekoriramo s svežimi melisinimi listi in s čokoladno mrežico.

Omaka: pomarančo olupimo in narežemo na drobne kocke. Vodo zavremo in vanjo zakuhamo škrobno moko. Dodamo narezano pomarančo, prevremo in nazadnje dodamo pomarančni liker.
DOBER TEK in SREČNO 2007!

Moje rože

Med najbolj priljubljene lončnice sodijo ciklame. Imajo veliko lastnosti, zaradi katerih ostajajo na vrhu lestvice najpopularnejših lončnic.

Cvetijo precej dolgo in sploh ne potrebujejo posebne nege. Rade so v hladnem in svetlem prostoru, brez sonca, potrebujejo le vlažen zrak in malo vode. Od novembra do aprila oziroma prav v božično-novoletnem času so najbolj cvetoče lončnice poleg božične zvezde. Ne marajo

Ciklame prinašajo v prostor svežino

zastajajoče vode. Trda voda ciklamam ne prija in pri čezmernem zalivanju nastopi gnitje korenin. Optimalna temperatura za ciklame je med 13 in 18 °C. Novejše sorte prenesejo nekoliko višje temperature. V neustreznih razmerah se rade pojavijo pršice, ovelost popkov in listov ter pegavost. Okrasno vrednost imajo nežni, včasih prefinjeni cvetovi različnih barv in velikosti. Če ima rastlina listne peclje iztegnjene, ji je preveč toplo. Ne pozabimo na gnojenje. Vrtnarji dodajo sicer pred odhodom iz proizvodnje ciklamam nekaj hranila,

vendar to ni zadosti. Tri do štiri tedne po nakupu jo zalijte z organskim gnojilom in dalje redno gnojite.

Nasveti za nakup

Zdrave, cvetoče rastline rastejo strnjeno. Okoli spodnjega dela stebela na gosto rastejo listi, nad njimi pa kraljujejo cvetovi. Listi morajo biti na otip trdi. Pri nakupu si oglejte tudi gomolj. Če je okrog nabito polno cvetnih popkov, je ciklama prava, da pride v vaš dom. Nikoli ne kupite takšnih rastlin, ki imajo nagnite liste, so objedeni ali izsušeni in imajo manj kot deset majhnih popkov.

Novost

Na tržišču najdemo pripravljene ciklame v vodi. Rastline so vzete iz lončka in predstavljene v vazo z vodo. Raven vode ne sega višje od polovice gomolja ciklame. Vodo občasno dolijemo ali jo zamenjamo. Strokovnjaki zagotavljajo, da rastline cvetijo prav tako dolgo kot tiste v lončku z zemljo.

Olga Varga

Novoletno spogledovanje Kako potešiti slo po zdravju?

Na lekarniški tehtnici

10, 9, 8 in vsa naslednja odštevanja nam zmeraj večajo utrip. Zerice se razširijo in pogled naenkrat postane globlji. Polnočni objem, poljub in stisk roke si lahko sledijo v različnem vrstnem redu. Vsa nova pričakovanja in obljube se lahko začnejo. Če še danes ne vemo, kam bomo šli na silvestrovo, nič za to. Vse najboljše stvari se pogosto zgodijo nepričakovano. Po tihem pa vseeno razmislimo o praznični garderobi.

Lesk

Za najdaljšo noč v letu se lahko bleščimo od glave do pet. Čevlji imajo lahko zlato ali srebrno peto, nogavice zlato ali srebrno nit. Oblačilo, bodisi hlače, krilo, obleka ali bluza, znajo imeti po osnovi ali votku kakšno dodatno lesketajočo se nit, a tkanina je lahko enostavno povoščena tudi tako, da se sveti prefinjeno. Ta nova obdelava tkanin je značilna predvsem za volne. Ni nujno, da se celi lesketamo. Črni top ali bluza lahko kombiniramo z navadnimi temnimi kavbojkami. Ovijemo se v zlato-črni šal in že smo nared. Tudi mala črna oblekica, ki je postala slavna po oblikovalki Coco Chanel, je dobra izbira.

Modna tunika, legice in škornji

Če v omari ne najdemo čisto nič prazničnega,

same pa smo velike modne navdušenke, poiščimo novo kombinacijo oblačil, ki jo popestrimo s črnim kosom.

Lahko je le navaden šal in že bo videz drugačen. To seveda ni enostavna naloga in pogosto postane odlična rešitev le, če si vzamemo zadosti časa za zelo poudarjen hčenje.

Uvod, jedro in zaključek dobrega ličenja

Tudi praznično ličenje zahteva popolnoma očiščen obraz in odlično kremno podlago. Sledijo korektorji in različni pudri. Tudi ličnice lahko nekoliko bolj poudarimo. Če bomo oblečeni v temno in se nočemo pretirano lesketati, si lahko omislamo nekaj več barve na vekah.

Črni svinčniki za oči in sence v bordo-vijolični kombinaciji lahko ustvarijo očarljivi lesk v očeh. Prilagodimo še ličilo za ustnice in potreben je le še nasmeh. Vse besede bodo odveč. Mogoče SREČNO vseeno ne gre izpustiti.

Tatjana Kalamar Morales

Novoletno ličenje

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Kaj vse je pripravljen storiti človek v svoji želji po bogastvu, da bi z lažjo ogoljufal tiste, ki so potrebni pomoči in so za svoje zdravje pripravljeni dati zadnji prihranek. Žal so goljufi čedalje uspešnejši. Zelo me je razveselil odziv na prejšnji članek v Peni. Oglasili ste se tisti, ki so vas že ogoljufali, pa tudi tisti, ki vas je zanimalo, kako ločiti pravega bioenergetika od izkoriščevalca. Želim vam, bralcem Pena, posredovati dve tragični izkušnji.

Čudovit je občutek, ko lahko z dvignjeno glavo hodiš po svetu in si ponosen nase in svoje delo. Hudo pa je, če te primerjajo s tistimi, ki izkoriščajo bolnike, in še posebej, ko te zaradi nepoznavanja in ignorance nekdo označi za negativca. Še posebej, če je ta nekdo predstavnik katoliške cerkve, ki predava ljudem o tem, da z našim delom omogočamo vstop zlega duha v človeško telo. Sam pa se ukvarja z nečim, za kar sem do sedaj domneval, da je Cerkev že zdavnaj pokopala na smetišče zgodovine - eksorcizmom. To ni le absurd, je kršenje človeških svoboščin, da ne govorim o skreganosti z zdravo pametjo in naukom krščanske vere.

Po objavi članka v Vestniku, kjer smo predstavili osnutek Zakona o zdravilstvu, sem prejel ogromno vprašanj. Ene zanima, kdo bo vpeljal novi red, drugi bi se radi sami začeli ukvarjati s komplementarnim zdravljenjem. Kar nekaj pa vas je spraševalo, zakaj smo se zdravniki razdelili na dva tabora in zakaj nasprotni tabor ne podpira novega zakona, če naj bi ta, končno, prinesel red.

Začel bom odgovarjati na koncu. Novi zakon bo res obrnil sedanje stanje v zdravilstvu na glavo in končno prinesel red.

Sedaj so lahko kot zdravniki v Sloveniji delali vsi, ne glede na njihove sposobnosti, izobrazbo in ne glede na moralne namene. Temu smo hoteli narediti konec, ker je bilo stanje že kar nekaj let alarmantno. Z zdravilstvom se je začelo ukvarjati vedno več ljudi, ki so mogoče ostali brez zaposlitve ali so v tem videli možnost hitrega zaslužka. Množili so se tečaji, takšni in drugačni (sedaj imamo »mojstra« reikija že v vsaki drugi hiši). Nekateri se bahajo z doktorati iz zdravilstva, ki sploh ne obstajajo. Vse samo s

ciljem, da bi zavedli ljudi in čim več zaslužili. Vsak, ki je končal kakšen tečaj, se je že videl v vlogi novega čudežnega zdravnika. Večina pa jih nima sposobnosti, da bi pomagala sebi, kaj šele drugim. V svojem neznanju krajejo pacientom energijo ali izrabljajo svoje rezerve in zato zbolijo in umirajo (tudi v Pomurju je kar nekaj takih primerov).

V želji po čim večjem zaslužku nekateri zdravijo po telefonu, na daljavo, merijo energijo po trgovskih centrih, prodajajo ničvredne zaščite proti sevanjem. Spet četrti uporabljajo svoje znanje hipnoze in manipulacije ... Ponavadi nimajo prijavljenega dohodka, delajo po hotelskih sobah, dvoranh ali kar v dnevni sobi ... Nekateri pridejo v Slovenijo s turistično vizo in delajo, dokler lahko. Nato pa izginejo. Pa ne samo tujci, tudi slovenskih državljanov, ki hodijo iz kraja v kraj kot ptice selivke, je ogromno. Ko ljudje ugotovijo, da je slepar, se odseli v drug kraj.

Taki, lahko bi rekli prevaranti, se bojijo zakona. Zavedajo se, da bo sedaj potrebno še kaj več kot le nekaj lepih obljub in mahanja. Za pridobitev licence bodo potrebni šolanje, predpisano od države, ustrezni prostori, registrirana firma, vodenje evidence in neprekinjeno izobraževanje po vzoru zdravniške zbornice.

Osnutek zakona pri izdelavi katerega sodelujem od vsega začetka, je prešel v sklepno fazo. Bil je tudi v javni razpravi, ki pa ni prinesla kakšnih omemb vrednih sprememb (tisti, ki govorijo najglasneje o zmotnosti zakona, so bili spet tiho, namesto da bi predlagali kakšno dopolnitev). Sedaj gre v obravnavo v vlado in po novem letu v parlament.

V sestavih Moč zdravilne palice in Bistvo je lahko očem nevidno smo spoznali, kako zdravila na splošno delujejo s svojo objektivno in subjektivno platjo. Tokrat si zdravljenje z zdravili pogledjmo malo podrobneje.

Sla po zdravju napoti človeka po zdravilo. Zdravilo je treba razumeti v najširšem smislu. Včasih je tudi svoje nasprotje - ukrep, da odklonimo (seveda neustrezno) zdravilo. Za zdravstveno slo obstaja četverno psihološko ozadje. Vodi jo razlog, da obstaja zdravilo za zdravje. To vemo. Poganjajo jo pričakovanja, da je zdravje dosegljivo z zdravilom. To hočemo. Sprostijo jo opuščene skrbi o zdravju, ki bi ga z zdravilom ponevedoma zgrešili, pa bi se nas zato bolezen še bolj oklenila. Tega nočemo. Upraviči pa jo skladnost naše namere s tem, kar z zdravilom v resnici naredimo za zdravje. Zdravljenje naj bi bili pripravljeni izvesti.

Psihološko ozadje sproži četverno potrebo, povezano z zdravili. Potrebujemo tako ustrezno kot učinkovito in varno zdravilo, poleg tega pa še takšno, ki nas skladno z zdravstveno namero pripelje do postavljenega terapijskega cilja.

Zdravilo, ki poteši četverno potrebo, povezano z zdravili, ima sedem lastnosti. Ustrezno je seči po potrebnem in opustiti nepotrebno zdravilo. Učinkovito je uporabiti pravo zdravilo, prav tako pa takšnemu zdravilu ne smemo okrniti odmerka. Varno je vzeti zdravilo brez neželenih učinkov, obenem pa se moramo izogniti presežnemu odmerku sicer zelenega zdravlila. Navsezadnje pa je treba zdravstveno namero tudi uresničiti skladno s tistim, kar imamo na voljo in zmoremo.

Nezadovoljene potrebe, povezane z zdravili, povzročijo težave. Pravzaprav na podlagi težav presodimo o zdravilnih sredstvih za potešitev bolnikovih potreb. Težave, povezane z zdravili, so katero koli dejansko ali mogoče poslabšanje bolnikovega zdravstvenega položaja zaradi uporabe ali opustitve zdravil, pri čemer bolezen lahko bolnika bremeri ali mu le grozi. Prepoznamo 35 vzrokov, ki bi lahko povzročili težave. Glede na vzrok tudi ukrepamo, zato jih moramo poznati, da lahko težave odpravimo in preprečimo. Za pregledno oceno zdravljenja z zdravili lahko farmacevt ustrezno kodira vzroke dejanskih ali grozečih težav, podobno kot zdravnik šifrira diagnozo bolezni. Če vas ščegeta sla po zdravju, pokukajte v tabelo, kjer so zbrani. Če najdete kateri koli vzrok, stopite v svojo lekarno in se o njem pomenite s farmacevtko ali farmacevtom. Pomagal(a) vam bo potešiti vašo slo po zdravju z najboljšim zdravilom zoper bolezen.

KRITERIJ USTREZNOSTI

1. OPUŠČENO JE POTREBNO ZDRAVILLO

- 1A. Bolezenska okoliščina se ne zdravi z zdravilom. (1)
- 1B. Opuščeno je dodatno zdravilo. (2)
- 1C. Opuščeno je zdravilo, ki preprečuje bolezen. (3)

2. UPORABLJENO JE NEPOTREBNO ZDRAVILLO

- 2A. Zdravilo ne ustreza namenu. (4)
- 2B. Zdravilo se zlorabi ali rabi iz navade. (5)
- 2C. Zdravljenje brez zdravil bi bilo primernejše. (6)
- 2D. Zdravljenje je podvojeno. (7)
- 2E. Z zdravilom se zdravi neželen učinek, ki bi se mu dalo izogniti. (8)

KRITERIJ UČINKOVITOSTI

3. ZDRAVILLO JE NAPAČNO

- 3A. Odmerna oblika zdravila ni primerna. (9)
- 3B. Uporaba zdravila je prepovedana. (10)
- 3C. Obstaja odpornost proti zdravilu. (11)
- 3D. Zdravilo ni predvideno za dan primer. (12)
- 3E. Na voljo je učinkovitejšo zdravilo. (13)
4. PRAVILNO ZDRAVILLO IMA OKRNIJEN ODMEREK
- 4A. Napačen je posamezen odmerek zdravila. (14)
- 4B. Napačno je odmerjanje zdravila. (15)
- 4C. Napačno je trajanje zdravljenja z zdravilom. (16)
- 4D. Zdravilo se napačno shranjuje. (17)
- 4E. Učinkovitost zdravila se okrni, ker se zdravilo neustrezno jemlje. (18)
- 4F. Medsebojno delovanje zdravil zmanjša učinkovitost zdravila. (19)

KRITERIJ VARNOSTI

5. ZDRAVILLO IMA NEŽELENE UČINKE

- 5A. Zdravilo je nevarno za bolnika. (20)
- 5B. Pojavi se alergija ali preobčutljivostna reakcija na zdravilo. (21)
- 5C. Neželeni učinki zdravila se pojavijo, ker se to neustrezno jemlje. (22)
- 5D. Medsebojno delovanje zdravil povzroči neželene učinke. (23)
- 5E. Odmerek zdravila se prehitro spreminja. (24)
- 5F. Predvidljive lastnosti zdravila povzročijo neželen učinek. (25)

6. ZDRAVILLO IMA PRESEŽEN ODMEREK

- 6A. Napačen je posamezen odmerek zdravila. (26)
- 6B. Napačno je odmerjanje zdravila. (27)
- 6C. Napačno je trajanje zdravljenja z zdravilom. (28)
- 6D. Medsebojno delovanje zdravil naredi zdravilo nevarno. (29)

KRITERIJ SKLADNOSTI

7. ZDRAVILLO SE NE UPORABI SKLADNO Z ZDRAVSTVENO NAMERO

- 7A. Zdravilo ni dosegljivo bolniku. (30)
- 7B. Bolnik si ne more privoščiti zdravila. (31)
- 7C. Zdravilo se ne more uporabiti. (32)
- 7D. Navodila ni razumljiva. (33)
- 7E. Bolnik ne mara zdravila. (34)
- 7F. Bolnik pozabi vzeti zdravilo. (35)

Janez Špringer, mag. farm., spec.

splošni del, kjer se spozna osnovno medicinsko zdravje, in strokovni del, kjer se nauči specifično smeri, s katero se bo zdravilec ukvarjal. Na koncu so obvezni izpiti. Slušatelj, ki bo uspešno končal šolanje, bo lahko zaprosil za licenco in naziv zdravilec.

Če imate še kakšna specifična vprašanja o šolanju zdravilcev, me lahko pokličete, saj so me izbrali za predavatelja na smeri bioenergija.

Ob koncu leta pa vam želim vse najboljše. Veliko zdravja in sreče vsem bralcem Vestnika in veliko uspehov v novem letu 2007!

Povabilo k sodelovanju

V Penovi prenovi za leto 2007 je predvidena sprememba pri nasvetih, in sicer ta, da bi bralci bralcem svetovali in na osnovi lastnih izkušenj pomagali reševati probleme. Zato pričakujemo vaš odziv, spoštovani bralci, spoštovane brale. Verjamem, da imate veliko idej, ki bi jih lahko koristno uporabili tudi drugi, katerim boste na ta način pomagali.

Že vnaprej hvala za sodelovanje in vse najboljše v novem letu 2007! Prisrčno vas pozdravlja urednik nasvetov Milan Jerše. Pišete lahko na Uredništvo Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 M. Sobota, ali na moj elektronski naslov: milan.jerse@p-inf.si.

Šolanje za zdravilca bo potekalo v dveh fazah:

Srčkana Charlotte Casiraghi je lahko mamici samo v ponos in veselje. In to Charlotte tudi je. Zato ni čudno, da je monaška princesa Caroline (49) svojo devetindvajset let mlajšo hčerko pripeljala v operno hišo v Monte Carlu, kjer je modni kralj Karl Lagerfeld mondenemu svetu pokazal, kaj bodo ženske nosile prihodnje leto.

Modeli iz kolekcije Croisiere so igrivi in romantični hkrati, dolžina krila pa obvezno nad kolenom: »Ženskim nogam prepustim popolno svobodo,« je med revijo povedal 68-letni designer, ki se za lastno zabavo ukvarja z izdelovanjem nakita, ki ga seveda tudi drago prodaja.

Na tej modni reviji je napovedal, da je že začel pisati spomine: »Sam jih bom pisal, ker me nihče ne pozna tako dobro, kot se poznam sam,« je naredil malce reklame za spomine, ki bodo morda izšli že prihodnje leto.

Mamica Caroline von Hannover in hčerka Charlotte sta bili glavni zvezdi modne revije Karla Lagerfelda. Bo Charlotte mamici ravno tako povzročala probleme, kot jih je Caroline s škandali delala svojemu očku, pokojnemu knezu Rainerju?

Mamičin ponos

Ločitveni poker Heather Mills z nekdanjim beatlom Paulom McCartneyem se je končal

Zmaga na celi črti

Uradni postopek je mimo in tako je končana tekma, kjer nizkih udarcev, obmetavanja z blatom in pranja perila ni manjkalo. Konec se je za nekdanjo manekenko, ki ima v Ljubljani menda dobrega znanca in, spet menda, namerava kupiti hišo na Bledu, dobro končal. Nekdanji soprog bo svoji nekdanji soprogi

Velika zmaga. Govorijo, da bodo o življenju Heather Mills, manekenki, ki je v prometni nesreči izgubila desno nogo in nosi protezo, celo posneli film.

Paul s hčerkama. Pomagali sta mu, da je vse težave ob ločitvi lažje prebolel.

za štiri leta skupnega življenja odštel 178 milijonov evrov. Če malo natančneje preračunamo, je tako Heather za eno »delovno uro« zakona s Paulom spravila v žep 4.500 evrov. Seveda je ta znesek bruto: v njem so trije milijoni evrov za preživljanje triletna hčerke Bee (Bea), okrog 16 milijonov za rešitev stanovanjskega problema in tri milijone za osebne stroške za naslednjih petnajst let. McCarty bo ta znesek ob svojem nemajhnem premoženju zlahka prebolel, čeprav je bil na začetku ločitvenega postopka pripravljen plačati »le« 48 milijonov evrov. Na odločitev za hiter konec postopka sta

precej vplivali tudi Paulovi hčerki iz prvega zakona, Mary (37) in Stella (35), ki sta vztrajali, naj se čim prej loči, saj bi ga lahko, spričo slabega zdravja, še pobralo: »Njegova sreča in življenje sta vredna več kot ves denar,« sta povedali novinarjem ob koncu razprave. Dekleti imata prav, saj se je zdravje 64-letnega očeta v zadnjih tednih poslabšalo. Ima probleme s srcem pa tudi psihologa mora redno obiskovati. Edini problem, ki je ostal po ločitvi, je triletna Bea. Na hčerkico, ki bo živela pri materi v Londonu, je močno navezan, zato se bo odslej večkrat gibal med Los Angelesom in Londonom.

Dekle meseca

Naneslo je, da je zadnje dekle tega leta v Peni Christiane Vogt, čeprav niti ozadje niti njeno oblačilo ne delujeta preveč decembrsko. Fotografija je narejena v Avstraliji, nedaleč od Adelaide. Pri 174 centimetrih tehta Christiane 60 kilogramov. Rada bi postala fotomodel, čeprav študira stike z javnostmi. Privlačijo jo odločni in iskreni moški, ki pa morajo biti duhoviti in ki radi potujejo. Ne trpi dvoličnežev in tipov, ki nikoli niso povsem zadovoljni. Rada smuča, v zabavo pa so ji tudi adrenalinski športi.

Vroče v ledeni hiši

Kaj lahko podari ženska moškemu, ki ima že vse? Ta problem je Angelina Jolie rešila zelo domiselno. Svojega fanta je enaintridesetletna igralka popeljala k Hiši ledenih slapov. Počitniška hišica s tem imenom, lastnik je njun prijatelj Frank Lloyd Wright, stoji visoko v gorah Pennsylvanije. Zvečer in ponoči, ko je poka-
lo od mraza, so prijatelji nazdravljali njenemu dragemu Bradu Pittu za njegov triinštrideseti rojstni dan. Moralo je biti lepo, saj se je družina odločila, da bo v isti »zasedbi« zabavo ponovila – tam bodo pričakali še novo leto. Kmalu po tej zabavi bo mladi par krenil v J. Afriko. Pravijo, da si bosta tam naredela poročna prstana.

A black and white photograph of a Christmas tree. The tree is densely decorated with various ornaments, including round baubles, star-shaped ornaments, and heart-shaped ornaments. It is also covered in strings of lights. A large, five-pointed star sits atop the tree. The tree is positioned in front of a house, with a dark doorway visible in the background. The overall image has a vintage, slightly grainy quality.

[illegible]

Nastov: _____

Bralci Péna se predstavljajo

Ivan Horvat - Vanč iz Doline

Bil je krojač v Muri, trgovec v Kovini, sedaj redi piščance

Dokler se nisem prepričal na lastne oči, nisem verjel, da se trgovec Ivan Horvat iz Doline, znanci mu pravijo Vanč, ki sem ga nekoč pogosto videval v nekdanji soboški trgovini Kovina pa tudi v Podmornici, kakor se je imenoval del gostinskega lokala v okviru soboškega gostišča Central, že dolgo ukvarja z rejo piščancev. O Vanču pa sem imel sicer neko drugo zanimivo informacijo, zaradi katere sem se te dni oglasil pri njem.

Šla pa sva seveda po vrsti in tako je najprej stekla beseda o njegovem otroštvu.

»Ne morem reči, da sem doživel v mladosti kaj posebej zanimivega ali se tega ne spomnim več. Ko sem končal osnovno šolo v Puconcih, sem si zelo želel, da bi šel v glasbeno šolo, se usposobil za igranje na saksofon in si potem služil kruh z igranjem v kakšnem narodnozabavnem ansamblu. Žal mi starši tega niso mogli omočiti. Tako sem ostal doma do 17. leta, ko se je mi je ponudila priložnost, da se vpišem v Murin izobraževalni center za usposabljanje delavcev. Tako sem se priučil za šivanje hlač in se zaposlil v tovarni Mura. Po desetih letih enoličnega šivanja hlač sem si našel delo v nekdanji Potrošnikovi trgovini Kovina v Titovi ulici oz. sedaj Slovenski ulici v Murski Soboti, kjer sem bil sicer le pomožni trgovec, in sicer sem večinoma delal kaj na dvorišču ali v skladišču z materialom. Ker je bil precej blizu Central oz. Podmornica, sem seveda rad skočil tudi

tja na malico, če je bila priložnost. Po dvanajstih letih sem opustil tudi to službo in se odločil za rejo piščancev v kooperaciji z Agromerkurjem. S tem smo se pri nas ukvarjali že prej. Jaz sem ponudil objekt in delo, vse drugo pa je stvar Agromerkurja. Pri delu mi pomagajo tudi žena Darinka, sin in snaha. To zimo sem se prvič odločil, da bo farma čakala prazna predvidoma do 30. marca.«

Dober pri štedilniku, na igrišču, pri gasilcih ...

Tako ima sedaj Vanč precej prostega časa, ki ga lahko izkoristi za razna druga opravila in tisto, kar ga zanima. Te dni je na primer dimul meso v domači prekajevalnici,

Letošnje zimo bo naša farma piščancev prazna, zato jo bomo lahko temeljito očistili in popravili, kar je potrebno.

po mili volji pa lahko gleda televizijo ali posluša glasbo. Če bi bilo potrebno, bi tudi kuhal, tako kot takrat, ko sta delala z ženo v različnih izmenah. Menda mu je šlo pri štedilniku vse dobro od rok. Enako velja za pranje perila - s pralnim strojem.

»Škoda, da je sedaj nogometni premor. Pogrešam namreč tekme, ki si jih redno ogledujem. Navijam za Vanečo in Košarovce. V mladih letih sem tudi sam igral nogomet in bil sem predsednik kluba ter dve leti celo lastnik NK Dolina, ki je imel 36 registriranih igralcev. Igrišče smo imeli v Puconcih. Žal so nastopile težave in klub je razpadel. Zanima me tudi delovanje v Kulturnem društvu Dolina, kjer sem predvsem podporni član, žena, sin in snaha pa pojejo pri zboru. Aktivno članstvo pa velja zame v Prostovoljnem gasilskem društvu Dolina, saj sem njegov poveljnik, bil pa sem že tudi predsednik društva.

Tek za stavo na relaciji Dolina-Murska Sobota je bil zame težja preizkušnja, kot sem mislil, vseeno pa sem vztrajal in uspel.

Lani sem prejel priznanje Občine Puconci za dolgoletno prostovoljno delo in prispevek k razvoju vasi Dolina. Seveda sem ponosen na to priznanje.

Pozimi je prijetno opravilo tudi dimljenje mesa, zlasti potem, ko vzameš kakšen kos v roke in zaznaš prijeten vonj.

Mati Trezika in sin Franc

Le sekaj, sekaj ... Ona je res sekala oziroma cepila drva, ki jih je on prej -obdelal- z motorno žago, hlodovino pa sta sicer kupila pri gozdarjih. Kološeva sama živita v hiši v Dolini, kajti Franc se ni -zapletel- z nobenim dekletom, da bi ga potegnili v zakonski jarem. Ker je dopolnil že šestdeset let, je sedaj najbrž za kaj takega že prepozno. Lahko pa se seveda greje skupaj z mamo ob topli peči.

Kadar je dovolj toplo, in če je čas, z ženo Darinko rada posediva na terasi naše hiše.

Tekel za stavo iz Doline do Murske Sobotice

No, pa še na kratko o že omenjeni zanimivi informaciji. Slišal sem namreč, da je pred nekaj leti za stavo tekkel iz Doline do Murske Sobotice oz. Gostilne Baranja.

»Nekega večera leta 2000 ali mogoče 2001 sem bil v veseli družbi, kjer smo se pogovarjali tudi o nogometu, teku ... Nekoč je omenil, da verjetno ni nikogar med nami, ki bi si upal teči do Murske Sobotice v dolžini okrog 10 kilometrov, določen pa je bil čas 45 minut. Če bi se kdo ojunatil, pa je bila obljubljena bogata nagrada, in sicer deset pečenk, petnajst litrov vina in deset tisoč tolarjev v gotovini. Omenil sem, da upam staviti, da bo meni to uspelo. Niso verjeli, jaz pa sem mislil resno. Dogovorili smo se za akcijo in pred mano je bila težka preizkušnja. Sprva mi je šlo še kar dobro, potem pa je prišla huda kriza, tako da sem že razmišljal, da bi morda odstopil, toda stisnil sem zobe in vztrajal. Do cilja sem prišel minuto prej, kot bi potekel dogovorjeni čas. Počakalo me je okrog 30 gledalcev, ki so mi veselo zaploskali, natakara pa mi je izročila šopek rož. Bil sem ponosen in moj dosežek smo potem veselo proslavljali.«

Jožef G. Bistriški

